

Correspondență interzonală între România ocupată și Moldova, 1917-1918 (II)

pagina 6 ✓

Portretele Regelui Ferdinand pe efecte postale și fiscale

pagina 2 ✓

Circulație a timbrelor postale uzuale Ferdinand, timbre care au folosit primul portret oficial al Regelui Ferdinand

inEDITORIAL

Moștenirea grea pentru urmașii Romfilateliei

László KÁLLAI

Guvernul este ca un copil: un tub digestiv cu un mare apetit la un capăt și niciun simț al responsabilității la celălalt capăt, spunea fostul președinte al Statelor Unite ale Americii, Ronald Reagan. Înlocuind cuvântul *Guvernul* cu substantivul propriu *Romfilatelie* obținem o descriere perfectă despre starea editării mărcilor postale și ale altor efecte postale din România anului de grație 2014. Situație, despre care am scris și voi scrie până când nu apare o schimbare consistentă în bine, este mai mult

ca îngrijorător.

Emisiunile românești din ultimii ani se pot compara, fără să fim răutăcioși, cu acele emisiuni-pirat care sunt tipărite în numele unor țări-fantomă, cu scop speculativ, de comercianți iresponsabili.

Nu voi intra în detalii privind colile și minicolile, combinațiile cu viniete și alte bazaconii. Aceste lucruri sunt arhicunoscute de cei din breasla noastră. Totuși, ca fapt divers, aceste construcții de paginare rămân doar niște „combinații” à la Romfilatelie și nu sunt

continuare la pag. 1

Ștampilele poștei militare române - 1881

pagina 14-15 ✓

Din nou despre cupon - răspuns internațional

pagina 16-17 ✓

Dantelură defectuoasă București II (1879)

pagina 20 ✓

Top descoperiri românești (XV)

pagina 30-35 ✓

Marca românească, accesoriu de reclamă

pagina 38-39 ✓

Zonele de conflict - un subiect de istorie poștală

pagina 40-42 ✓

Probă / Proof

continuare la pag. 18

1939-2014 75 de ani de la ridicarea statuii lui Constantin Brâncoveanu.
 Realizare: Asociația Filateliștilor din București.
 Obliterare: ștampila ocazională *Statuia lui Constantin Brâncoveanu 75 de ani de la inaugurare*, 21.08.2014, 014950 BUCUREȘTI 13. Machetă plic și ștampilă ocazională: dr. Ioan Daniliuc.

2014 Anul comemorativ al Sfinților martiri Brâncoveni.
 Realizare: Asociația Filateliștilor din Brașov - Cercul filatelic „Cetatea” Făgăraș.
 Obliterare: ștampila ocazională *Anul comemorativ al Sfinților martiri Brâncoveni*, 16.09.2014, 507266 SÂMBĂTA DE SUS. Machetă plic și ștampilă ocazională: dr. Ioan Daniliuc.

2014 Anul comemorativ al Sfinților martiri Brâncoveni.
 Realizare: Asociația Filateliștilor din Brașov - Cercul filatelic „Cetatea” Făgăraș.
 Obliterare: ștampila ocazională *Sfinții martiri Brâncoveni comemorare 300 de ani 1714 - 2014*, 17.09.2014, 505200 FĂGĂRAȘ 1.
 Machetă plic și ștampilă ocazională: dr. Ioan Daniliuc.

1864-2014 Școala națională de arte frumoase - 150 de ani de la înființare.
 Realizare: Asociația Filateliștilor din București.
 Obliterare: ștampila ocazională *Școala națională de arte frumoase 150 de ani 1864-2014*, 06.10.2014, 014860 BUCUREȘTI 63.
 Machetă plic și ștampilă ocazională: dr. Ioan Daniliuc.

Din istoria presei românești . 1884 - UNIVERSUL - 2014.
 Realizare: Asociația Filateliștilor din București.
 Obliterare: ștampila ocazională *Luigi Cazzavillan 1884 - 2014 UNIVERSUL 130 de ani de la apariție*, 25.08.2014, 014800 BUCUREȘTI 26.
 Machetă plic: Dumitru F. Dumitru.
 Machetă ștampilă ocazională: dr. Ioan Daniliuc.

Eseuri la întregurile poștale Carol II

ing. Emanoil SĂVOIU, engineer

Prezentăm mai jos următoarele eseuri:

- 1 LEU negru Carol II privind spre stânga pe hârtie ordinară semigroasă, gălbuie pe verso (Fig. 1).
- 1 LEU violet Carol II privind spre stânga pe hârtie ordinară semigroasă, gălbuie pe verso (Fig. 2).
- 6 LEI roșu brun Carol II privind spre stânga pe hârtie ordinară semigroasă, gălbuie pe verso (Fig. 3). Pe verso același eseu în culoare violet (Fig. 3a). Tipărite pe imprimat „Imprimeria Națională”.
- 4 LEI negru Carol II privind spre dreapta pe hârtie mijlocie gălbuie, imprimat „Imprimeria Națională” (Fig. 4).
- 4 LEI albastru Carol II privind spre dreapta (Fig. 5).
- 4 LEI violet Carol II privind spre dreapta pe hârtie subțire, imprimat „Imprimeria Națională” (Fig. 6).

Essays for Carol II postal stationeries

Below we present the following essays:

- 1 LEU black Carol II looking to the left on semi-thick ordinary paper, yellowish on the back (Fig. 1).
- 1 LEU violet Carol II looking to the left on semi-thick ordinary paper, yellowish on the back (Fig. 2).
- 6 LEI brown red Carol II looking to the left on semi-thick ordinary paper, yellowish on the back (Fig. 3). On the back side the same essay in violet (Fig. 3a). Printed on 'National Printing House' printed form.
- 4 LEI black Carol II looking to the right on yellowish medium size paper, 'National Printing House' printed form (Fig. 4).
- 4 LEI blue Carol II looking to the right (Fig. 5).
- 4 LEI violet Carol II looking to the right on thin paper, 'National Printing House' printed form (Fig. 6).

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 3a

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Moștenirea grea pentru urmașii Romfilateliei

urmare de pe coperta 1

emisiuni oficiale, recunoscute de registrul mărcilor poștale (WADP Numbering System - WNS) ce funcționează în cadrul *World Association for the Development of Philately* din subordinea Uniunii Poștale Universale.

Încerc să privesc în viitor și să ghicesc perspectiva editorială a mărcii poștale autohtone. Actuala „stăpânire” de la Romfilatelia va fi nevoită să abdice, iar cei care vor

veni după ei vor avea de rezolvat probleme fundamentale. Deși este un clișeu expresia „greaua moștenire”, dar în cazul Romfilateliei chiar este vorba despre o clironomisire cumplită. Doar procesul de reintrare în legalitate în privința emiterii mărcilor poștale va dura ani buni, iar repunerea în normalitate a relațiilor comerciale ale Romfilateliei cu CN Poșta Română SA va lua și mai mult timp.

Acuzațiile mele nu sunt com-

plete dacă nu menționez implicarea politicului și a Justiției în mare parte subordonat afaceriștilor politici. Ei sunt cei care au inventat în laboratoarele obscure ale Palatului Victoria falimentul moral și financiar denumit generic *Romfilatelia*. Și filateliștii sunt vinovați în contextul în care nu sunt în stare să se organizeze într-o entitate competentă și reprezentativă la nivel național și internațional, pentru a interveni și a impune punctul de vedere.

Ohne Obligo!

Portretele Regelui Ferdinand pe efecte poștale și fiscale

ing. Mihai CEUĂ

Anul 2014 consemnează pentru istorie împlinirea unui secol de la moartea primului Rege al românilor, Carol I (1839-1914) după o domnie de 48 de ani. După săvârșirea subită din viață a Regelui Carol I istoria țării marchează și un secol de la depunerea jurământului de a fi „bun român” de către M.S.R. Ferdinand I (1865-1927), devenit rege la 49 de ani [2].

Ziua de 28 septembrie 1914, a doua zi după declararea decedului Regelui Carol I, a fost dedicată depunerii jurământului de către noul rege. Deși Constituția din 1866 prevedea un termen de 10 zile pentru acest eveniment, chestiunea a fost urgentată. Brătianu era suficient de îngrijorat de războiul de la granițele României [5]. Ziarul *Universul* din 29 septembrie 1914 a prezentat reportajul ședinței solemne din Camera Deputaților, de depunere a jurământului noului rege. Pentru introducerea în tema articolului meu, subliniez un detaliu al festivității: „...Ora 14: intră Regele Ferdinand, îmbrăcat în uniformă de general de infanterie, cu Marele Cordon al Ordinului Regele Carol I și cu epoleții îndoliați” [5]. Să marcăm câteva date biografice ale Regelui [8]: Ferdinand Viktor Albert Meinrad von Hohenzollern-Sigmaringen s-a născut la data de 12/24 august 1865, la Sigmaringen. În anul 1887 a terminat cursurile Școlii de ofițeri din Kassel, fiind numit cu gradul de sublocotenent în cadrul Regimentului 1 Gardă de la Curtea Regală a Prusiei. Începând cu anul 1889, a devenit Principe de Coroană al Regatului României, în urma renunțării tatălui și fratelui său mai mare Wilhelm la drepturile de succesiune la coroana regală a României. La 14 noiembrie 1886, Alțeta Sa Regală Principele Ferdinand a fost încadrat în Armata României cu gradul de sublocotenent în Regimentul 3 Linie. Din acel moment s-a stabilit în România, unde și-a continuat cariera militară, având și o serie de comenzi onorifice, ajungând până la gradul de General de corp de armată. A rămas în istorie ca *Ferdinand întregitorul* sau *Ferdinand cel Loial*, regele României Mari, care a trecut peste originea sa germană pentru a urma voința de unitate a poporului Său în timpul Primului Război Mondial când, alegând să lupte de partea Antantei împotriva Puterilor Centrale, a suferit excluderea sa din Casa Regală de Hohenzollern. La 15 octombrie 1922, la Alba Iulia, a fost încoronat Rege al tuturor românilor. Tot în timpul Domniei Lui s-a trecut la sufragiu universal, s-a înfiptuit reforma agrară din 1921 și a fost adoptată Constituția modernă din 1923, care a oferit cadrul dezvoltării României Mari.

Conform cutumelor poștale, perioada istorică marcată de domnia M.S.R. Ferdinand I a însemnat pentru Poșta Română prilejul de a utiliza portretul regelui ca imagine a timbrelor și efectelor poștal-financiare ale epocii. Începând cu anul 1914, an al întronării și până la decesul din 1927 au fost folosite câteva portrete regale oficiale. Excepția o constituie emisiunile din timpul refugului temporar de la Iași (Fig. 1) când s-a folosit un

montaj grafic descris astfel de Petre Murea: „*acest nou model arată un vultur fluturând aripele deschise, stând pe drapelul național, proptit oblic dela dreapta în jos spre stânga. Deasupra vulturului se văd: cifra Regelui Ferdinand și Coroana Regală*” [3]. Timbrele uzuale au folosit efigii stilizate grafic, în timp ce seriile de timbre omagiale au folosit portrete reale, nestilizate.

Fig. 1

Deoarece în literatura filatelică de specialitate nu am găsit referințe la sursele de inspirație pentru portretele utilizate am trăit o adevărată stare de satisfacție atunci când am achiziționat exemplarul pentru lunile august-septembrie 1927 al revistei *România ilustrată* [4] - Fig. 2, dedicat integral doliului provocat României de trecerea la cele veșnice a loialului rege întregitor Ferdinand I. Am descoperit în paginile revistei, fondate de I. Petreanu, istoria ilustrată a vieții celui care rămânea în memoria poporului său drept făuritorul României Mari și inițiatorul reformelor de modernizare a țării. Revista-album dezvăluia și numele fotografilor autorizați să realizeze fotografiile oficiale pentru membrii Casei Regale: Julieta, Lonyai, Berman și Buzdugan. Prelucrarea imaginilor era realizată în laboratoarele E. Marvan. Portretele și fotografiile de familie au fost executate de Lonyai. În revistă este ilustrată prin imagini foto semnate Lonyai, *viața M.S.R. Ferdinand de la venirea lui în țară și până în ultimul moment* [4]. O analiză a fotografiilor de epocă și comparația imaginilor acestora cu imaginile ►►►

Fig. 2

timbrilor poștale, ale proiectelor și probelor acestora, ale timbrilor fiscale, ale timbrilor din emisiunile locale și cu imaginile bancnotelor vremii conduce la stabilirea unor posibile categorii de piese, grupate în funcție de ipostaza în care este surprins chipul Regelui Ferdinand I. Folosind indicațiile oferite de textele cu caracter de legendă la fotografii, se pot evidenția câteva etape ale fotografierii și grupele corespunzătoare de piese filatelice sau asimilate. Colajele grupează imaginea din revista *România ilustrată* [4] cu imaginile timbrilor poștale cu coduri din catalogul [6], ale proiectelor sau probelor menționate în cartea [3], ale timbrilor fiscale sau locale cu coduri din catalogul [7] sau ale bancnotelor codificate în [8].

• Regele Ferdinand I, după moartea regelui Carol I, 1914 [4].

Primul portret oficial al celui de-al doilea Rege al României (Fig. 3) a constituit modelul pentru numeroasele formulare fiscale și poștale oficiale emise după întronizarea sa. Profilul regelui, cu cioc bine conturat și barbă în fază incipientă a fost utilizat ca model de inspirație pentru timbrele poștale uzuale (chiar și cele comandate la Moscova, dar necirculate), pentru timbrele fiscale și cele statistice, precum și pentru emisiunile de bilete bancare ale Ministerului Finanțelor.

• Din războiul 1916. Regele Ferdinand I, la Târgu-Ocna, în 2 septembrie 1917, privește din adăpostul arborilor, desfășurarea luptelor. [4]

Fig. 3

Colajul (Fig. 4) prezintă comparativ portretul oficial cu regele în uniformă de front reprodus în revistă, cu imaginea de pe timbrele poștale din seriile dedicate încoronării de la Alba-Iulia 1922 și Centenarului armatei române emise în anul 1931.

• Încoronat la Alba-Iulia ca Rege al tuturor românilor. 15 octombrie 1922. [4]

Sub acest titlu revista a publicat portretul Regelui purtând „celebra coroană din oțelul unui tun de la Plevna, purtată altădată de Carol I și sfințită la noua și grandioasă Catedrală ortodoxă din Alba-Iulia” [2]. Acest portret (Fig. 5) a fost folosit pentru machetarea timbrului din seria emisă la 10 ani de la Unirea Transilvaniei, 1929. Portretul oficial a fost utilizat și pentru realizarea marii fresce a Ateneului Român, subiect al unei serii de timbre locale.

• **Ultima fotografie înainte de boală** [4] a stat la baza surselor de inspirație pentru realizarea portretelor folosite la machetarea timbrilor poștale dedicate aniversării a 60 de ani de viață (1926), a 50 de ani de independență a României (1927), a 10 ani de la Unirea Transilvaniei (1929) și a Semicentenarului Regatului (1931) (Fig. 6).

• Emisiunea de timbre poștale *Straja țării - voievozii* (1938) include timbrul cu valoarea nominală de 16 lei (Fig. 7) reprezentându-l pe Regele Ferdinand I ▶▶▶

Fig. 4

Fig. 5

în uniformă marinărească. Deoarece nu se cunoaște în fototeca reprodușă până acum o imagine surprinsă în această ipostază, rămâne ca ipoteză varianta conform căreia machetatorul acestui timbru A. Bordenache, a folosit o prelucrare a portretului anterior prezentat, adaptat tematicii marinărești.

Pentru final am păstrat o întrebare pe care

Fig. 6

o vehiculează numeroși filателиști: de ce majoritatea portretelor îl prezintă pe Suveran în poziția „din profil”? Un posibil răspuns l-am găsit într-un articol din ziarul *Adevărul* din 29 septembrie 1914 care, deși face referire la răposatul unchi al Regelui Ferdinand I, poate fi extins și la acesta din urmă: „Regina Elisa- beta a îngăduit ca un fotograf de la ziarul *Adevărul* să prindă chipul delicat al regelui Carol I mort; a rugat însă, ca fotografia să fie făcută din profil «așa cum mi-a plăcut să-l văd în viață»...”.

Fig. 7

Bibliografie:

- [1] Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*, vol.2, Editura Eminescu, 1997.
- [2] Nicolae Iorga, *Regele Ferdinand*, Ed. „Porțile Orientului” Iași, 1996.
- [3] P. Murea, *Istoricul timbrelor postale românești 1858-1938*, Timișoara 1938.
- [4] Revista *România ilustrată*, anul II, nr. aug.-sept. 1927.
- [5] Revista *Historia* nr. 152, septembrie 2014, Ed. Adevărul holding.
- [6] Gh. Tudor și colectiv, *Mărcile postale românești - catalog*, București 2009.
- [7] Mihai Cojocari, *Catalogul timbrelor fiscale și a vignetelor românești*, București 2011.
- [8] George Buzdugan ș.a., *Monede și bancnote românești*, Ed. Sport-turism, București 1977.
- [9] pagina web - <http://www.familialegala.ro/ro/istorie/regele-ferdinand>

Data târzie pentru cartea poștală dublă cu răspuns nr. 18A

ing. Emanoil SĂVOIU, engineer

Prezentăm alăturat o carte poștală dublă cu răspuns¹ nr. 18A (emisă în noiembrie 1879) expediată din BUCUREȘCI 2 MAR (18)83 (dată târzie) la NURNBERG II. De menționat că această carte poștală prezintă un model de marcă fixă rar (simbol c - tip b)². Este singura piesă circulantă cunoscută la acest tip de carte poștală dublă.

Late date for double reply postal card No. 18A

Herewith we present a double postcard with answer¹ number 18A (issued in November 1879) sent from BUCUREȘCI 2 MAR (18)83 (late date) to NURNBERG II. Mentionable is that this postal card presents a rare printed stamp model (symbol c - type b)². It is the only circulated item known of this type of double postal card.

¹ Emanoil Alexandru Săvoiu - *Romanian postal stationery specialized catalog 1870-1927*, AXA 2014, p. 45

² Ibidem, p. 9

Cărți poștale militare scutite parțial de porto, supratipărite

ing. Emanoil SĂVOIU, engineer

În cele ce urmează vom prezenta un supratipar **GRATUIT** (lungime text - 26 mm) de culoare negru (Fig. 1)* aplicat între două linii paralele aflate la distanță de 12 mm (lungime linie - 28 mm). Supratiparul este aplicat cu o ștampilă rului unde distanța între două supratipare este de 32 mm.

1. **Carte poștală militară de 1 LEU, lila, tip Carol II** (Fig. 2). Obliterări: plecare - OFICIUL POSTAL MILITAR 11 IAN 942, cenzură - ștampilă dreptunghiulară cu chenar POSTA MILITARA / CENZURAT (negru), CENZURAT fără chenar (violet). Unitatea militară de plecare: Romania - Spitalul Campanie nr. 10. Circulație târzie pentru acest tip de carte poștală militară, Carol II nemaifiind Rege al României în anul 1942.

2. **Carte poștală militară de 1 LEU, tip Mihai** (Fig. 3). Obliterări: plecare - BUCUREȘTI 7 AUG 941, sosire - GALATI 11 AUG 941, cenzură - ștampilă dreptunghiulară cu chenar CENZURAT (roșu). Unitatea militară de plecare: Centrul spitalicesc 321 - Spitalul ...

Fig. 1

GRATUIT

Fig. 2

Partially free franked military postal cards, overprinted

In what follows we will present an overprint **GRATUIT** (FREE) (text length - 26 mm) of the color black (Fig. 1)* applied between two parallel lines at a distance of 12 mm (line length - 28 mm). The overprint is applied with a roller cachet where the distance between two overprints is of 32 mm.

1. **Military postal card of 1 LEU, lilac, type Carol II** (Fig. 2). Cancellations: departure - OFICIUL POSTAL MILITAR 11 IAN 942, censorship - rectangular cachet with frame POSTA MILITARA / CENZURAT (black), CENZURAT without frame (violet). Departure military unit: Romania - 10th Campaign Hospital. Late circulation for this type of military postcard, Carol II no longer being King of Romania in the year 1942.

2. **Military postal card of 1 LEU, type Mihai** (Fig. 3). Cancellations: departure - BUCUREȘTI 7 AUG 941, arrival - GALATI 11 AUG 941, censorship - rectangular cachet with frame CENZURAT (red). Departure military unit: Centrul spitalicesc 321 - Spitalul ... (Hospital center 321 - Hospital ...).

Fig. 3

3. **Carte poștală militară de 1 LEU, tip Mihai** (Fig. 4). Obliterări: plecare - OFICIUL POSTAL MILITAR 17 SEP 941, sosire - PRINCIPELE NICOLAE 20 SEP 941, cenzură - ștampilă dreptunghiulară cu chenar POSTA MILITARA / CENZURAT (negru). Se cunoaște o singură carte poștală care are ca ștampilă de sosire localitatea PRINCIPELE NICOLAE.

Fig. 4

3. **Military postal card of 1 LEU, type Mihai** (Fig. 4). Cancellations - departure: OFICIUL POSTAL MILITAR 17 SEP 941, arrival - PRINCIPELE NICOLAE 20 SEP 941, censorship - rectangular cachet with frame POSTA MILITARA / CENZURAT (black). Only one postal card is known with the arrival cachet in the town PRINCIPELE NICOLAE.

* O ilustrare se găsește și în lucrarea: Călin Marinescu - *Istoricul poștei militare române 1859-2000*, București 2001, p. 148

Corespondența interzonală între România ocupată și Moldova, 1917-1918. Periodizare și caracteristici (II)

Dr. Dan Simion GRECU, MD

Perioada III (9.12.1917 - 30.4.1918), între data Armistițiului și zilele premergătoare deschiderii oficiale a serviciului poștal interzonal.

Cu tratativele pentru pace în curs, atmosfera generală devine mai relaxată și apar mai multe inițiative (limitate însă) de transport al corespondenței interzonale (aceasta și în contextul în care ruta prin Rusia și Suedia nu mai era disponibilă, astfel sistându-se comunicările prin Crucea Roșie).

III./R-M (SC). Primul episod de permitere oficială a corespondenței a avut loc după Anul Nou 1918, durând se pare maxim trei zile. Cancicov descrie bine în amintirile sale, cum vineri 22.12.1917/4.1.1918, Administrația militară anunță că se primesc la Poșta Centrală din București corespondențe destinate numai militarilor din Moldova. La amiază Poșta Centrală e asediată de mii de oameni, dar aici nu se primesc decât cărți poștale deschise cu marcă germană, care se vând la un singur ghișeu. Odată obținute, acestea nu pot fi scrise în locul poștei, așadar expeditorul le completează în alte părți, după care trebuie să revină pentru o nouă coadă la un alt ghișeu unic unde sunt predate personal unui funcționar. Datorită îngheșiei, în aceeași zi, măsura este suspendată și ca urmare nu se mai primesc scrisori pentru Moldova. Au reușit să trimită corespondențe în primul rând cei ce aveau deja acasă cumpărate cărți poștale cu supratipar (vezi Fig. 7 pentru un exemplu). Se pare totuși că și a doua zi au mai fost cartate corespondențe; cunosc o carte poștală cu ștampila BUKAREST la 5.1.1918 și cenzura din Iași la 16.2.1918.

Fig. 7: Carte poștală M.Vi.R. scrisă în românește („Ce fericită sunt de știrile tale și ce dulce îmi este să pot comunica cu tine. Papa ți-a sărutat scrisul (ca și noi toți) de bucurie”), ceea ce indică primirea anterioară a unei corespondențe din teritoriul ocupat, probabil prin curier. Cartare BUKAREST

4.1.1918, ștampilă numerală a cenzorului german 9, cenzura română la Iași cu două ștampile: rotundă (BIUROUL DE CENZURĂ MILITARĂ * BUCUREȘTI-SCRISORI, 21.2.1918) și ovală CENSURAT T. Destinatar un maior din trenul generalului Averescu.

Interzonal correspondence between occupied Romania and Moldova, 1917-1918. Periodization and features (II)

Period III (9.12.1917 - 30.4.1918), between the Armistice date and the days precursory of the official opening of the inter-zonal postal service.

With peace treaties unfolding, the general atmosphere is becoming more relaxed and more initiatives appear (limited however) for transportation of inter-zonal correspondence (this also given that the route through Russia and Sweden was no longer available, thus suspending communications through the Red Cross).

III./R-M (SC). The first episode of official enabling of correspondence took place after the New Year of 1918, apparently taking maximum three days. Cancicov very well describes in his memoirs, that on Friday 22nd, 1917/ January 4th, 1918, the military administration announces that the Central Post of Bucharest receives correspondences destined only to servicemen from Moldova. In the afternoon the Central Post is besieged by thousands of people, but here only accept opened postal cards with German stamp, which are sold only at one booth. Once obtained, these can not be written inside the post office, thus the sender had to fill them elsewhere, after which he has to stand again in a new line at another single booth where they are personally handed to a clerk. Because of this hustle, in the same day the provision is suspended and as an outcome they no longer receive letters for Moldova. Managing to send correspondences were firstly those who already had at home purchased postal cards with overprint (see Fig. 7 for an example).

It seems, nevertheless, that also the next

Fig. 7: Postal card M.Vi.R. written in Romanian („How happy I am for your news and how sweet it is for me to be able to speak with you. Papa kissed your writing (as we all did) of happiness”) which indicates a previous receive of a correspondence from the occupied territory, probably by courier. Sorting at

BUKAREST January 4th, 1918, numeral cachet of the German censor 9, Romanian censorship in Iasi with two round cachets (BIUROUL DE CENZURĂ MILITARĂ * BUCUREȘTI-SCRISORI, February 21st, 1918) and oval CENSURAT T. Addressee a major from General Averescu's train.

Fig. 8: Carte poștală M.Vi.R. scrisă la 2.1.1918 în București, cartată BUKAREST în aceeași zi, ajunsă la cenzura germană (vezi ștampila numerală 5), de unde este oprită de la expediție.

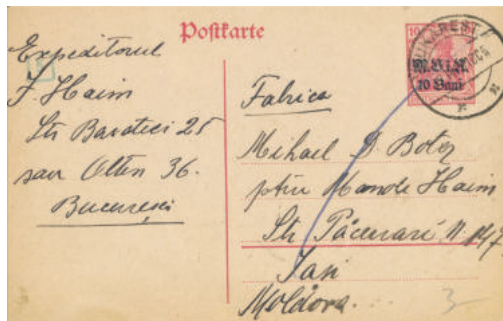

Fig. 8: Postal card M.Vi.R. written on January 2nd 1918 in Bucharest, sorted in BUKAREST in the same day, arrived at German censorship (see numeral cachet 5), from where it is stopped from forwarding.

Dar mai există cărți poștale scrise în zilele de miercuri-joi, 2 și 3 ianuarie 1918, astfel încât este posibil ca anunțul plasat de memorialist în ziua de vineri 4 ianuarie 1918, să fi fost în realitate cu câteva zile mai vechi (posibil emis chiar în contextul noii Ordonanțe poștale din 1.1.1918). Acest fapt este susținut de un text al unei corespondențe din 3.1.1918: *Astăzi fiind liber a scrie, te rog a-mi răspunde imediat ce faceți toți*. Interesant este că toate aceste corespondențe timpurii (din care se vede în Fig. 8 un exemplu) au ajuns la cenzura germană (după cum atestă mica ștampilă numerală 2 sau 5), dar nu au mai fost expediate în Moldova (unele având chiar o linie de creion peste adresa în chip de anulare). Motivul ar putea fi că aceste corespondențe nu erau destinate explicit militarilor, așa cum cerea Ordonanța, sau că erau depuse înainte de anunțul oficial, pe baza zvonului public, în cutiile poștale nou-înființate în oraș (ceea ce era interzis). Oricum, se pare că această scurtă inițiativă oficială nu a durat, în cel mai bun caz, mai mult de 4 zile, între 2-5 ianuarie 1918.

Correspondențele expediate în condițiile legale au început să sosească în Moldova în luna februarie 1918, și la acestea se referă Ordinul nr. 1.693 din 10.2.1918 al Ministerului de Război⁵ (care altfel ar fi de neînțeles), care decidea ca întreaga corespondență sosită *pe orice cale* din teritoriul ocupat să se cenzureze numai la Iași. Există și corespondențe sosite în Moldova și cenzurate la Iași în 22.3.1918, dar, nefiind din colecția proprie, data expedierii nu poate fi descifrată pe reproduceri, pentru a lămuri dacă este vorba de întârzieri ale celor din lotul 2-5 ianuarie, sau mai degrabă avem de-a face cu o altă operațiune poștală oficială ulterioară, apărută posibil ca reacție pozitivă la Pacea de la Buftea din 5.3.1918.

Există suficient de multe cărți poștale în colecții, care sunt cartate în localități din România ocupată în lunile februarie - aprilie 1918, adresate în Moldova, fără a fi însă transportate (fără însemne ale poștei române din Moldova). Acestea confirmă suspendarea relațiilor poștale, fiind scrise de persoane neinformate asupra restricțiilor. Mai mult, în perioada III, nu sunt cunoscute nici corespondențe expediate prin intermediari, gen Stuttgart, astfel încât lipsa de informații din ►►►

and censured in Iași on February 16th, 1918.

But there are also postal cards written in the days of Wednesday-Thursday, 2nd and 3rd of January 1918, therefore it is possible that the announcement, set by the memoirist on the day of Friday January 4th 1918, could have been in reality a couple of days older (possibly issued even in the content of the new Postal Decree of January 1st 1918). This fact is sustained by the text of a correspondence from January 3rd, 1918: *Today being free to write, please immediately answer me what all of you are doing*. It is interesting that all of these early correspondences (of which you can see an example in Fig. 8) had arrived to the German censorship (as proven by the little numeral cachet 2 or 5), but were not sent to Moldova (some even having a pencil line over the address as a cancellation). The reason could be that these correspondences weren't destined specifically to the servicemen, as was required by the Decree, or that they were submitted before the official announcement, based on a public rumor, in the postal boxes newly established in the city (which was forbidden). Anyway, it seems that this short official initiative did not last, at best, for more than 4 days, between 2nd and 5th of January 1918.

Correspondences sent under legal conditions started to arrive in Moldova in February 1918, and these are the subject of the Order number 1,693 of February 10th 1918 of the Ministry of War⁵ (which otherwise would be incomprehensible), that determined that all correspondence arrived by any means from occupied territory to be censored only in Iași. There are also correspondences arrived in Moldova and censored in Iași on March 22nd 1918, but not being in my own collection, the date of the dispatch can not be read on reproductions, in order to clarify if it is one of the late ones from the January 2nd-5th batch, or, more possibly if it is regarding another further official postal operation, possibly emerged as a positive reaction to the Buftea Peace of March 5th, 1918.

There are plenty postal cards in collections that are sorted in towns from occupied Romania in the months February - April 1918, addressed in Moldova ►►►

⁵ Călin Marinescu - *op. cit.*, p.32. Ordinul reconfirmă de asemenea posibilitatea corespondenței din Moldova spre teritoriul ocupat exclusiv prin Crucea Roșie.

⁵ Călin Marinescu - *cited work*, p.32. The order reconfirms also the possibility of the mail from Moldova to the occupied territory exclusively through the use of the red Cross.

M.V.I.R. spre Moldova era cvasitotală, fiind spartă doar de ocazionale *corespondențe clandestine*, vezi mai jos.

III./M-R (SC). Spre deosebire de situația expusă mai sus, corespondența din Moldova spre M.V.I.R. a beneficiat de mai multe posibilități de transport poștal oficial. Intermedierea prin Elveția nu mai era posibilă, datorită suspendării traficului poștal prin Rusia, astfel încât au fost găsite soluții locale alternative, prin intermediul organelor poștale militare germane sau austro-ungare de pe frontiera Siretului.

Prin Poșta Germană (AOK 9). Un oficiu de cenzură și de schimb poștal cu Moldova a fost înființat în zona militară a Armatei a 9-a Germane, foarte probabil la Râmnicu Sărat (unde făcea legătura pe calea ferată cu organele militare românești la Mărășești). Interesant este faptul că acesta pare să se refere doar la corespondența expedită **din** Moldova, care era centralizată la nivelul unui serviciu încă neidentificat la Iași, apoi trimisă (probabil prin curier militar oficial) la punctul de frontieră al Armatei a 9-a. Aici era cenzurată de *Nachrichtennoffizier des Armeekommandos der 9. Armee*, așadar ofițerul cu informațiile din Comandamentul Armatei a 9-a, care folosea o ștampilă rectangulară cu textul **GEPRÜFT / N.O. - AOK 9.**, după care era înmănată destinatarilor. Perioada de existență a acestui serviciu nu e ușor de identificat, datorită lipsei ștampilelor de plecare sau sosire și, de obicei, a notațiilor manuscrise de dată. Din cele cunoscute până acum, datele maxime rezultate din datările expeditorilor ar fi 10/23 decembrie 1917 - 21 martie/3 aprilie 1918, respectiv 15 aprilie 1918 (data cenzurii germane din București care apare doar în mod excepțional pe câteva corespondențe, altfel caracterizate doar prin existența singulară a ștampilei AOK 9, vezi Fig. 9 pentru un alt exemplu de carte poștală mai deosebită).

De această facilitate va beneficia ocazional și corespondența prizonierilor de război, expedită din Moldova spre lagăre din Germania, care la acea dată nu-și mai găsea drumul pe ruta obișnuită a Crucii Roșii, vezi Fig. 10.

Prin Poșta Austro-Ungară (FPA 299). ▶▶▶

Fig. 9: Carte poștală datată 17/30.3.1918, scrisă la Huși în limba germană. Transportată peste frontieră, este cenzurată la Râmnicu Sărat de ofițerul de informații al Armatei a 9-a: **GEPRÜFT / N. O. - AOK 9.**, ulterior primește și o ștampilă militară austro-ungară, ceea ce este neobișnuit: **K.U.K. ULANENREREGIMENT ERZHERZOG**

Fig. 9: Postal card dated 17th/30th March 1918, written in Husi in German. Transported over the frontier, it is censored in Râmnicu Sărat by the information officer of the 9th Army: **GEPRÜFT / N. O. - AOK 9.**, subsequently receives also an Austro-Hungarian military

cachet, which is unusual: **K.U.K. ULANENREREGIMENT ERZHERZOG KARL No.3 / POST / STEMPEL** (from the Cavalry 7th Division, found in the 9th Army's zone). Addressee in Brăila.

III. M-R (SC). Unlike the situation presented above, the correspondence from Moldova towards M.V.I.R. benefited of more postal official transportation means. Intermediation through Switzerland was no longer possible, due to the suspension of postal traffic through Russia, thus they found alternative local solutions, through the German or Austro-Hungarian military post agencies from the Siret frontier.

Through German Post (AOK 9). A postal censorship and exchange office with Moldova was established in the military area of the German 9th Army, quite possibly at Râmnicu Sărat (where that made the connection by railway with Romanian military agencies from Mărășești). Interesting is the fact that this only regards the correspondence sent from Moldova, which was centralized by an agency not yet identified in Iași, then sent (probably by official military courier) to the border point of the 9th Army. Here it was censored *Nachrichtennoffizier des Armeekommandos der 9. Armee*, thus the officer with the information from the 9th Army's Commandment, who used a rectangular cachet with the text **GEPRÜFT / N.O. - AOK 9.**, after which it was handed to its recipients. The lifespan of this service is not easily identifiable, due to the lack of departure or arrival cachets and, usually, of the handwritten notations of the date. Out of the ones known by now, the maxima dates resulted from the sender's dating, there would be December 10th/23rd 1917 - March 21st/April 3rd 1918, respectively April 15th 1918 (date of the German censorship from Bucharest which appears only exceptionally on some correspondences, otherwise characterized only by the singular existence of AOK 9 cachet, see Fig. 9 for another example of ▶▶▶

cachet, which is unusual: **K.U.K. ULANENREREGIMENT ERZHERZOG KARL No.3 / POST / STEMPEL** (from the Cavalry 7th Division, found in the 9th Army's zone). Addressee in Brăila.

Fig. 10: Carte poștală scrisă la 15.12.1917 de familia din Cuci, Moldova către căpitanul Alexandru Filitti, prizonier în lagărul Stralsund (Dänholm), cenzurată la Iași cu ștampila **CENSURAT S**, apoi preluată de Crucea Roșie Română din Iași, care aplică ștampilele **Societatea Națională de Cruce Roșie a**

Fig. 10: Postal card written on December 15th 1917 by the family from Cuci, Moldova, towards Captain Alexandru Filitti, prisoner in Stralsund camp (Dänholm), censored in Iași with the cachet **CENSURAT S**, then taken over by the Romanian Red Cross from Iași, which applies the stamps **Societatea Națională de Cruce Roșie a României**

României și Prisonniers de Guerre. La acea dată tranzitul prin Rusia spre Suedia nu mai era sigur sau posibil, astfel se decide să se profite de oportunitatea creată prin deschiderea traficului poștal de către Armata a 9-a. Corespondența este trecută peste frontieră și cenzurată la Râmnicu Sărat cu ștampila **GEPRÜFT / N. O. - AOK 9.**, care este ulterior ștearsă, probabil la sosirea în lagăr, sosire atestată de ștampila triunghiulară de cenzură **Offz. Gef. Lager Stralsund / Dänholm * Gepr.** și de notația manuscrisă 24/III (1918).

and **Prisonniers de Guerre.** At that time the transit through Russia towards Sweden was no longer safe or possible, so that it was decided to take advantage of the opportunity created by the opening of postal traffic by the 9th Army. Correspondence was passed over the border and censored at Râmnicu Sărat with the cachet **GEPRÜFT / N. O. - AOK 9.**, which was later erased, probably at the arrival at the camp, arrival certified by the triangular censorship cachet **Offz. Gef. Lager Stralsund / Dänholm * Gepr.** and by the handwritten notation 24/III (1918).

Spre deosebire de cazul cenzurii AOK9 care era cunoscută de mult timp (fiind însă interpretată mai mult sau mai puțin corect), există o situație similară cu totul inedită: tranzitul corespondenței civile din Moldova prin oficiul militar austro-ungar 299, stabilit la Brăila. Și în acest caz însemnele poștale sunt puține: cărțile poștale par să fie și ele trimise prin curier la Brăila, unde sunt cartate cu ștampila militară austro-ungară K.U.K. FELDPOSTAMT 299 (cu și fără litera de control „a”), rareori existând și alte indicații (vezi Fig. 11 și Fig. 12). Datele cunoscute de utilizare ale ștampilei oficiului poștal militar sunt 21 și 29 februarie, 19 aprilie 1918.

a more distinguished postal card).

Of this facility will be occasionally beneficial also for prisoners of war correspondence, sent through Moldova towards the camps in Germany who, at that time, did not find its way on the usual route of the Red Cross, see Fig. 10.

Interesant de reținut afirmația din jurnalul lui Cancicov, din care rezultă că la 3/16.4.1918 s-au primit în București teancuri de scrisori de la rude și prieteni. Nu se știe însă dacă acest fapt era datorat contactelor locale expuse mai sus, sau mai degrabă se referea la poșta clandestină, ce nu mai putea fi controlată eficient după ce, odată Armistițiul prelungit până la 22.3.1918, au început să se reîntoarcă trupele din Moldova, aducând cu ei și multă corespondență particulară.

Through Austro-Hungarian Post (FPA 299). Unlike the case of AOK9 censorship, which was known for a long time (but being interpreted more or less correctly), there is a similar situation totally innovative: the transit of civil correspondence from Moldova through Austro-Hungarian 299 military office, established in Braila. In this case also, the postal insignias are few: the postal cards seem to also have been sent by courier to Braila, where they are sorted with the Austro-Hungarian military cachet K.U.K. FELDPOSTAMT 299 (with or without the control letter „a”), rarely existing any other indications (see Fig. 11 and Fig. 12). The dates known for the use of the military postal office's cachet are 21st and 29th of February, 19th of April 1918.

Corespondența clandestină, trimisă prin intermediul unor persoane private (curieri), este cunoscută pentru toate cele trei perioade, dar mai ales după semnarea Armistițiului și primele treceri masive ale frontierei de către populația civilă. Cancicov amintește în jurnalul său la data de 21.12.1917/3.1.1918 că în acele prime zile după Armistițiu, fuseseră confiscate 10.000 de scrisori de la internații reveniți din Moldova.

It is interesting to keep in mind the statement from Cancicov's journal, from which it results that on 3rd/16th of April 1918 there have arrived in Bucharest piles of letters from families and friends. It is unknown if this is a consequence thanks to the local contracts exhibited above, or more likely it refers to clandestine post, which could not be controlled efficiently after, once with the Armistice extended up to March 22nd 1918, there had begun the return of the troops from Moldova, bringing with them many private correspondence.

Traseul acestui tip de corespondență putea fi **total** (atunci când livrarea la destinatar se făcea personal de către curier, caz în care, neavând tangențe cu serviciul poștal, corespondențele nu sunt colecționabile) sau **parțial** (atunci când, după trecerea liniei de ►►►

Clandestine correspondence, sent through some private people (couriers), it is known for all the three periods, but especially after the signing of ►►►

Fig. 11: Carte poștală militară română scrisă la 5/18.2.1918 de un soldat staționat în Basarabia cu Regimentul 42/66, Divizia a 2-a (vezi ștampila de gară КИШИНЕВЪ aplicată de mai multe ori). Tranzitată prin oficiul poștal militar austro-ungar 299 (K.U.K. FELDPOSTAMT 299a, Brăila) la 27.3.1918, adresată la Jurilovca, în Dobrogea ocupată de bulgari.

Fig. 11: Romanian military postal card written on 5th/18th February 1918 by a soldier stationed in Basarabia with Regiment 42/66, 2nd Division (see railway station stamp КИШИНЕВЪ applied many times). Transited through Austro-Hungarian military postal office 299 (K.U.K. FELDPOSTAMT 299a, Brăila) on March 27th 1918, addressed to Jurilovca, in Dobrogea occupied by Bulgarians.

demarcație, corespondența era încredințată sistemului poștal local pentru transmitere către destinatar, vezi Fig. 13-14).

Perioada IV (1 mai - 7 decembrie 1918). Este perioada corespondenței oficiale nelimitate între cele două zone, până la desființarea serviciului poștal german în România, Landespost.

IV/R-M (SC). Corespondența cu Moldova a fost permisă începând cu data de 3 mai 1918 (conform Ordinului Administrației Militare nr. 1.872, așadar cu patru zile înainte de semnarea păcii). Caracteristicile standard ale frecventelor corespondențe întâlnite de acum înainte vor fi: a) cartare la unul din oficiile poștale din teritoriul Landespost, b) lipsa cenzurii germane din București, c) prezența doar a cenzurii române din Moldova, în general lași. Există și corespondențe timpurii precursore, expediate la sfârșitul lunii aprilie 1918, dar nereturnate expeditorilor așa cum cereau regulamentele; nereturnarea este probabil cauzată de zvonurile privind iminenta reluare a traficului poștal, vezi Fig. 15. Data târzie cunoscută de autor pentru această perioadă este 4 noiembrie 1918, cartare CARACAL.

Corespondența din România ocupată spre Basarabia a fost permisă doar începând cu 13 ►►►

⁶ Titulatura completă ar fi **K.u.k. Expositur V Brăila, Zentraltransportleitung Schiffahrtsgruppe (Filiala V Brăila, Grupul de Navigație al Direcției Centrale de Transport)**, grup naval militar austro-ungar care se ocupa cu aprovizionare și importuri (grâu românesc) pe Dunăre încă din 1915.

Fig. 12: Carte poștală francată complementar expediată de un military din Divizia 2 Infanterie, tranzitată prin oficiul poștal austro-ungar 299 (K.U.K. FELDPOSTAMT 299a, Brăila) la 19.4.1918, purtând și ștampila dreptunghiulară Expositur V Brăila des / K.u.k. Z. T. L.⁶, a unității care era cumva implicată în transportul poștal în acest caz, adresată în jud. Dolj. Îndrumarea inițială Prin Comitetul de Cruce Roșie Română, a fost ștearsă din adresă.

Fig. 12: Postal card with complementary postage sent by a military from the 2nd Infantry Division, transited through Austro-Hungarian postal office 299 (K.U.K. FELDPOSTAMT 299a, Brăila) on April 19th 1918, wearing also the rectangular cachet Expositur V Brăila des / K.u.k. Z. T. L.⁶, of the unit that was somehow involved in the postal transport in this case, destined for Dolj County. Initial guidance Through Romanian Red Cross Committee, was erased from the address.

the Armistice and the first massive crossings of the border by civilian population. Cancicov reminds in his journal on December 21st 1917/January 3rd 1918 that in those first days after the Armistice, there had been 10,000 letters confiscated from the internee coming back from Moldova.

The route of this kind of correspondence could be **total** (when the delivery to the recipient was made personally by a courier, in which case, without having any business with the postal service, correspondences are not collectable) or **partial** (when, after crossing the limiting line, the correspondence was assigned to the local postal service for it to be sent to its recipient, see Fig. 13-14).

Period IV (May 1st - December 7th 1918). It is the period of unlimited official correspondence between the two zones, until the abolishment of the German postal service in Romania, Landespost.

IV/R-M (SC). Correspondences with Moldova were allowed starting with May 3rd 1918 (according to the Military Administration Order number 1,872, thus four days before the signing of Peace Treaty). The ►►►

⁶ Complete title would be **K.u.k. Expositur V Brăila, Zentraltransportleitung Schiffahrtsgruppe (Braila V Subsidiary, Navigation Group of the General Transport Direction)**, Austro-Hungarian military naval group which was in charge of supply and import (Romanian wheat) on the Danube as early as 1915.

Fig. 13: Scrisoare expediată de Radu R. Rosetti (viitorul general), datată Iași 19.2/4.3.1918 din care putem citi: „Începând tratative de pace, profit de gentilețea unui camarad, care merge la București în misiune, pentru a-ți da iar știri despre mine. De astă dată, a 51-a scrisoare pe care ți-o trimit fără nici un răspuns de la tine, sunt sigur că va ajunge!”. Pe plic este indicată și modalitatea de răspuns: prin Dn. Major Ștefu de la Comisia de Pace. Curierul venit de la Iași la București a ales să introducă scrisoarea într-o cutie postală, de unde a fost recuperată de poșta germană, care a tratat-o firesc drept nefrancată, a taxat-o 50 pfenigi, apoi a trimis-o cenzurii germane (unde este trecută cu data de 31 martie / sau mai 1918).

Fig. 13: Letter sent by Radu R. Rosetti (future General), dated Iași February 19th/ March 4th 1918 from which we can read: „Having started the peace treaties, I take advantage of the gentleness of a comrade, who was going to Bucharest in a mission, in order to give you news about me. This time, the 51st letter I am sending without having at least one answer from you, I am sure it will arrive!” On the envelope it indicates also the proceeding for answer: through Mrs. Major Ștefu from the Peace Committee. The courier coming from Iași to Bucharest chose to introduce the letter in a postal box, from where it was recovered by the German post who dealt with it naturally as being unstamped, applied a 50 pfenigi fee and the sent it to German censorship (where it is noted with the date of March 30th / or May 1918).

august 1918, vezi un exemplu timpuriu în Fig. 16.

IV./M-R (SC). Data de început a corespondenței din Moldova și din Basarabia (vezi Fig. 19) spre România ocupată este considerată 18 aprilie / 1 mai 1918 (așadar cu două zile mai repede decât cea în sens contrar), dar aici avem mult mai multe piese timpurii / precursori, scrise încă din 4 aprilie 1918, aceasta în condițiile în care anunțul oficial a fost emis doar odată cu Ordinul circular 12.357 din 29.4.1918⁷; în cazul celor la care lipsește cenzura română din Moldova putem presupune că au fost trecute în teritoriul ocupat tot de către curieri (Fig. 17), dar avem și corespondențe timpurii ►►►

⁷ Călin Marinescu, *op.cit.*, p.32.

Fig. 14: Plic expediat din București către un ofițer din Iași prin intermediul unui curier, care o depune la unul din oficiile poștale din Moldova. Cenzurată la Iași cu ștampila **BIUROUL DE CENZURĂ MILITARĂ * BUCURESTI-SCRISORI**, la 8.5.1918, primește notația și timbre de taxă de plată în valoare de 30 bani. Sosire la destinație IAȘI în 9.5.1918 (pe verso). Probabil una dintre ultimele corespondențe clandestine, suprapusă peste primele zile de funcționare oficială a serviciului postal interzonal.

Fig. 14: Envelope sent from Bucharest to an officer in Iași by the use of courier, who deposits it at one of the postal offices in Moldova. Censored in Iași with the cachet **BIUROUL DE CENZURĂ MILITARĂ * BUCURESTI-SCRISORI** on May 8th 1918, receives notation and stamps for the payment fee of 30 bani value. Arrival at destination IAȘI on May 9th 1918 (on the back side). Probably one of the last clandestine correspondences overlapping with the first days of official functioning of the interzonal postal service.

standard characteristics of the frequent correspondences seen from now on will be: a) distribution at one of the postal offices from the landpost territory; b) lack of German censorship from Bucharest; c) the presence of only the Romanian censorship from Moldova, usually Iași. There are also correspondences previous to the precursor, sent at the end of April 1918, but non-returnable to their senders as was requested by the regulations; non-returnable is probably caused by the rumors regarding the imminent resumption of postal traffic, see Fig. 15. Late date known by the author for this period is November 4th 1918, sorting at CARACAL.

Correspondence from occupied Romania towards Basarabia was allowed only beginning with August 13th 1918, see an early example in Fig. 16.

IV./M-R (SC). The date of the beginning of correspondences from Moldova and from Basarabia (see Fig. 19) towards occupied Romania is considered April 18th / May 1st 1918 (thus two days sooner than the ones going the opposite way), but here we have many more early / predecessor items, written as far back as April 4th 1918, this given which the official ►►►

⁷ Călin Marinescu - cited work, p. 32.

Fig. 15: Plic cartat la TURNU SEVERIN în 30.4.1918, trecut în Moldova cândva după reluarea traficului poștal, cenzurat de români la Iași (ștampila rotundă cu data de 4.6.1918 și numeralul J5).

Ștampila de sosire BĂRLAD, toate pe verso.

Fig. 15: Envelope sorted in TURNU SEVERIN on April 30th 1918, passed in Moldova some time after the postal traffic resumption, censored by Romanians in Iasi (round cachet with the date June 4th 1918 and the numeral J5). Arrival cachet BĂRLAD, all on the reverse.

Fig. 17: Carte poștală scrisă la Vulcani, jud. Fălciu în 22.3/4.4.1918. Fără ștampila de cartare sau cenzură română din Moldova, ceea ce sugerează transportul prin curier până în teritoriul ocupat, unde este încredințată poștei germane, care o cartează BUKAREST la 23.4.1918. După reluarea traficului interzonal, este cenzurată la București cu ștampila GEPRÜFT / 11 MAI. 1918 / Postüberwachungstelle, fiind taxată Porto 10. Adresată în Focșani.

Fig. 17: Postal card written in Vulcani, Fălciu County on March 22nd/April 4th 1918. Without sorting cachet or Romanian censorship cachet from Moldova, which suggests courier transport up to occupied territory, where it is deposited to German post, which is sorted BUKAREST on April 23rd 1918. After the recovery of inter-zonal traffic, it is censored in Bucharest with the cachet GEPRÜFT / 11 MAI. 1918 /

Postüberwachungstelle being billed Porto 10. Addressed to Focșani.

Fig. 16: Carte poștală de ocupație, cartată la SINAILA în 22.8.1918, cenzurată în Moldova la Iași în 30.8.1918 (cu ștampila rotundă și cu cea numerală CENSURAT 19), sosire la Chișinău, în Basarabia la 1.9.1918, unde se mai folosește vechea ștampila rusescă КИШИНЕВЪ БЕСС.

Fig. 16: Occupational postal card, sorted in SINAILA on August 22nd 1918, censored in Moldova in Iasi on August 30th 1918 (with a round cachet and with the numerical CENSURAT 19), arrival at Chișinău, in Basarabia on September 1st 1918, where they still use the old Russian cachet КИШИНЕВЪ БЕСС.

Fig. 18: Carte poștală cartată NEGREȘTI la 19.4.1918, tranzit prin VASLUI la 20.4.1918, cenzura română locală cu ștampila Cenzurat * Vaslui 14. După reluarea traficului interzonal este cenzurată de germani la București cu ștampila GEPRÜFT / 22 V. 1918 / Postüberwachungstelle, fiind taxată Porto 10. Adresare către Turnu Severin.

Fig. 18: Postal card sorted NEGREȘTI on April 19th 1918, transit through VASLUI on April 20th 1918, local Romanian censorship with the cachet Cenzurat * Vaslui 14.

After the recovery of inter-zonal traffic it is censored by Germans in Bucharest with the cachet GEPRÜFT / 22 V. 1918 / Postüberwachungstelle, being billed Porto 10. Addressed to Turnu Severin.

Fig. 19: Carte poștală ilustrată cu francatură rusească 10 kopeici, scrisă la 9 iunie 1918 de un militar român dislocat în Chișinău, cartare la oficiul poștal încă rusesc (serviciul poștal român a fost inaugurat doar la 1 iulie) cu ștampila КИШИНЕВЪ la 11.6.1918, tranzit prin IAȘI la 26.6.1918, a doua zi este cenzurată cu ștampilele **CENZURA MILITARĂ POȘTALĂ** și **CENZURAT 24**. Sosește în București unde este recenzurată de germani cu ștampila **GEPRÜFT / 3 JULI (1918) /**

Postüberwachungstelle, fiind aplicată și o marcă de Taxă de plată (ulterior dezlipită).

Fig. 19: Illustrated postal card with Russian postage 10 copecks, written on June 9th 1918 by a Romanian military dispatched in Chișinău, sorting at the still Russian postal office (the Romanian postal service was inaugurated only on July 1st) with the cachet КИШИНЕВЪ on June 11th 1918, transit through IAȘI on June 26th 1918, the second day it is censored with the cachets **CENZURA MILITARĂ POȘTALĂ** and **CENZURAT 24**. It arrives in Bucharest where it is re-censored by Germans with the cachet **GEPRÜFT / 3 JULI (1918) / Postüberwachungstelle**, also having applied a stamp for Fee Payment (later removed).

circulate 100% poștal: cenzurate de români, stocate până la deschiderea poștei interzonale, apoi cenzurate de germani și livrate destinatarilor (vezi Fig. 18).

Caracteristicile comune acestei perioade sunt: a) cartarea și cenzura română în Moldova, b) recenzarea de către germani la București. Din septembrie 1918, cenzura germană nu mai apare pe poșta interzonală, doar cea română (cu mențiunea că acum încep să funcționeze și birourile române de cenzură din Basarabia).

Un subcapitol interesant este acela al corespondenței externe din Moldova spre țările Puterilor Centrale (Austro-Ungaria, Germania), care se putea de-acum efectua prin intermediul poștei germane din România ocupată (vezi Fig. 20), perioada cunoscută (raportată la data expediției) fiind 28 mai - 13 iulie 1918. Ulterior corespondența din Moldova spre aceste țări va avea loc neintermediat, restabilindu-se legăturile poștale directe (cca. 1 iulie pentru Austria, 29 august 1918 pentru Germania și Ungaria⁸).

Fig. 20: Carte poștală scrisă în germană de rabinul din Bucecea la 21.5.1918, cartare BUCECEA, 22.5.1918, trece prin oficiul cenzurii Iași la 24 mai (vezi ștampila numerală 24 și ștampila de cenzură E 10). Fiind adresată în Cernăuți (în Austria la acea dată), tranzitează România ocupată unde este cenzurată de germani la București (**GEPRÜFT / 29 MAI 1918 / Postüberwachungstelle**), apoi de austrieci la Viena (**ZENSURIERT / k.U.K. Zensurstelle Wien**).

Ștampila de sosire CZERNOWITZ (data ilizibilă), de unde este returnată spre Botoșani, Moldova. De remarcat că între Bucecea și Cernăuți sunt numai 80 km!

Fig. 20: Postal card written in German by the rabbi from Bucecea on May 21st 1918, sorting BUCECEA, May 22nd 1918, it passes through Iași censorship office on May 24th (see numeral stamp 24 and the censorship cachet E 10). Being addressed to Cernăuți (in Austria of that time), transits occupied Romania where it is censored by Germans in Bucharest (**GEPRÜFT / 29 MAY 1918 / Postüberwachungstelle**) and then by Austrians in Vienna (**ZENSURIERT / k.U.K. Zensurstelle Wien**). Arrival cachet CZERNOWITZ (illegible date), from where it is returned towards Botoșani, Moldova. It is worth of note that between Bucecea and Cernăuți there are only 80 km!

announcement was issued at the same time as the Circular Order 12,357 of April 29th 1918⁷; in the case of those who do not have Romanian censorship from Moldova we can assume that they crossed into occupied territory again by couriers (Fig. 17), but we also have early correspondences circulated 100% by post; censored by the Romanians, stored until the opening of the inter-zonal post, then censored by the Germans and delivered to their recipients (see Fig. 18).

The common characteristics of this period are: a) Romanian sorting and censorship in Moldova; b) German re-censorship in Bucharest. From September 1918, German censorship does no longer appear on interzonal post, only the Romanian one (with the mention that just now the Romanian

to be continued on page 17

⁸ Călin Marinescu, *op.cit.*, p. 194.

Ștampilele poștei militare române - 1881

ing. Călin MARINESCU, engineer

Pentru prima dată în anul 1986 regretatul cercetător dr. ing. Marcel Șapira a prezentat în revista *Filatelica*¹ fragmente ale ștampilei „TABĂRA ȚIGĂNESCI” aplicată în anii 1880 și 1881 și o reconstituire, din nefericire fantezistă, a acesteia. Această ștampilă astfel reconstituită a fost reproducă în volumul din anul 1992 al cercetătorului ing. Kiriac Dragomir².

Informații privind funcționarea oficiului telegrafo-poștal militar Tabăra Țigănești (ortografierea „Țigănesci” era făcută conform regulilor acelor ani) au fost deja publicate în articolul mai sus-amintit, cât și în volumele cercetătorului ing. Călin Marinescu^{3, 4}. În primul volum³ din anul 1998 se făcea și următoarea precizare:

„Pentru anul 1881 se prevedea că în fiecare divizie trupele din armata permanentă se vor concentra în două serii într-o tabără de instrucție în perioada 1/13 august - 1/13 octombrie 1881, iar trupele din armata teritorială se vor concentra 30 de zile de la 1/13 octombrie 1881”

Cercetările recente au scos la iveală anunțurile de deschidere a două oficii telegrafo-poștale militare în luna august 1881^{5, 6}:

„Se face cunoscut spre cunoștință generală că, cu începere de la 9 august s.t.n. s-a deschis la tabăra Plopeni, între Ploești și Văleni un oficiu telegrafo-poștal afectat serviciului trupelor concentrate acolo.

Nr.13554 / 29 iulie 1881”

„Se face cunoscut spre știință generală că, cu începere de la 6(18) august s-a deschis la tabăra Cocărești, districtul Prahova, un oficiu telegrafic și de poștă ușoară. Acest oficiu va dura cât timp trupele vor fi concentrate acolo.

Nr.14005 / 7 august 1881”

Analizând precizarea de mai sus și cele două anunțuri de deschidere a două oficii telegrafo-poștale militare rezultă existența a două oficii militare în județul Prahova: TABĂRA PLOPENI și TABĂRA COCĂREȘTI și niciunul la Tabăra Țigănești. Colecția Monitorului Oficial al României pe anul 1881 nu publicase nici un alt anunț privind deschiderea/înființarea altui oficiu telegrafo-poștal militar, totuși cercetătorul Marcel Șapira prezentase o fotografie a unei perechi de două marci poștale cu ștampila „TABĂRA TIGANESCI” cu data clară „1 SEPT 81”.

În anii 2004 și 2008 au fost scoase la ▶▶▶▶

The postmarks of Romanian military post - 1881

For the first time in the year 1986 the late researcher Marcel Șapira, Ph.D., presented in the *Filatelica*¹ magazine fragments of the cachet „TABĂRA ȚIGĂNESCI” (Tiganesti Camp) applied in the years 1880 and 1881 and a reconstruction, imaginative unfortunately, of this. This postmark reconstructed in this manner was reproduced in the volume from the year 1992 of the researcher Kiriac Dragomir².

Information regarding the functioning of the military telegraphic - postal office Tiganesti Camp (the „Țigănesci” spelling was made according to the rules of those years) were already published in the above-mentioned article, as well as in the volumes of the researcher Calin Marinescu^{3, 4}. In the first volume³ from 1998 there was also the following mention:

„For the year 1881 it was predicted that in each division the troops of the permanent army will be concentrated in two series in a drill camp in the period 1/13 August - 1/13 September 1881, and the troops of the territorial army will be concentrated 30 days from 1/13 October 1881”.

Recent research has revealed the opening announcements of two military telegraphic - postal offices in the month of August 1881^{5, 6}:

„It is brought to general knowledge that beginning with August 9th new style there was opened at Plopeni camp's, between Ploesti and Valeni, a telegraphic-postal office attached to the service of the troops concentrated there.

Nr.13554 / July 29th, 1881”

„It is brought to general knowledge that, beginning with 6th(18th) of August there was opened at Cocărești camp, Prahova County, a telegraphic and light mail office. This office will function as long as troops will be concentrated there.

Nr.14005 / August 7th, 1881”

Analyzing the above-mentioned ascertainment and the two opening announcements of two military telegraphic-postal offices it results the existence of two military offices in Prahova County: PLOPENI CAMP and COCĂREȘTI CAMP and none at Țigănești Camp. The Official Journal of Romania collection for the year 1881 did not publish any other announcement regarding the opening/establishment of another military telegraphic-postal office, although researcher Marcel Șapira presented a photograph of a pair of ▶▶▶▶

¹ Marcel Șapira, dr. ing., „Tabăra Țigănești” - Un oficiu poștal militar timpuriu? / „Țigănești Camp” - An early military postal office?, *Filatelica*, nr. 11/1986

² Kiriac Dragomir, ing., *Ștampilografie poștală (România 1822-1910) / Postal graphic arts of cachets (Romania 1822-1910)*, Târgu Mureș, 1992, pag. 146, Fig. 754

³ Călin Marinescu, ing. *Poșta militară română 1859-1995 și corespondența prizonierilor de război / Romanian military post*

1859-1995 and prisoners of war correspondence, București, 1998

⁴ Călin Marinescu, ing., *Istoricul poștei militare române 1859-2000 / The history of the Romanian military post 1859-2000*, București, 2001

⁵ Monitorul Oficial al României / The Official Journal of Romania, București, nr. 97/31 iulie/12 august 1881

⁶ Monitorul Oficial al României / The Official Journal of Romania, București, nr. 108/12/24 august 1881

Fig. 1

Fig. 2

vânzare pe site-ul american www.ebay.com două cărți poștale românești de 10 bani roz (dintre care una *Răspuns*) expediate de renumitul filatelist și mason Constantin Moroiu a cărui activitate filatelică este arhicunoscută. Cele două cărți poștale cu text filatelic au fost expediate în aceeași zi (19 august 1881) către Paris/Franța (Fig. 1) și Geneva/Elveția (Fig. 2). Din punct de vedere poștal-militar interesul este dat de ștampila aplicată cu tuș albastru pe cele două cărți poștale (Fig. 3). Este vorba de o ștampilă „TABARA”. Dacă pe cartea poștală expediată spre Paris cuvântul „TIGANESCI” din ștampila aplicată era complet acoperit, pe cartea poștală destinată spre Geneva pe ștampila aplicată se puteau distinge primele litere „TIGĂ”, dar și acestea destul de greu.

Îmbăcșirea unei ștampile care să acopere perfect numai o parte a sa este puțin probabilă. Se poate presupune că, întrucât nu s-a mai organizat o tabără militară la Țigănești, s-a hotărât să se folosească în continuare ștemplul din anul anterior (1880), dar la care să se acopere denumirea localității. Acoperirea s-a făcut cu un material necorespunzător, care la mai puțin de o lună de la începerea folosirii ștampilei, adică pe 1 septembrie 1881 dispăruse total.

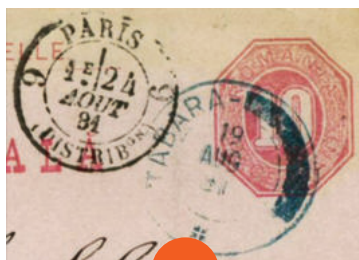

Fig. 3

two stamps with the „TABĂRA TIGANESCI” cancellation with the clear date „1 SEPT 81”.

Between the years 2004 and 2008 there were put up for sale on the American website www.ebay.com two Romanian postal cards of 10 bani pink (one of which is *Reply*) sent by the distinguished philatelist and mason Constantin Moroiu whose philatelic activity is notorious. The two postal cards

with philatelic text were sent in the same day (August 19th 1881) to Paris / France (Fig. 1) and Geneva / Switzerland (Fig. 2). From the military-postal point of view its area of interest is given by the cachet applied with blue ink on the two postal cards (Fig. 3). It is about a postmark „TABARA”. If on the postal card destined to Paris the word „TIGANESCI” from the applied cancellation was completely covered, on the postal card destined for Geneva on the applied cancellation the first letters „TIGĂ” could be distinguished, but even this was quite difficult.

Pollution of a cachet that would perfectly cover only a part of it is highly unlikely. It is presumed that, because there hadn't been organized a military camp in Țigănești, it was settled that they will continue to use the cachet from the previous year (1880), but having the name of the town covered. The cover was made with an inadequate material which, after almost a month from the beginning of use of the cachet, meaning on September 1st 1881, had gone totally missing.

Revista presei

CURIERUL FILATELIC, an XXIV, nr. 173, aprilie-iunie 2014. Din sumar: 120 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth, 20 de ani de la inaugurarea la Mediaș a Casei memoriale „Hermann Oberth” (ing. Liviu Pintican - Juga); *Un efect poștal deosebit și RAR* (Alexandru Munteanu); *Expoziția filatelică internațională HUNFILA 2014* (Vasile Florikievitz); *Govora în filatelle, cartofile și numismatică (II)* - Vasile Dolfi; *Cărți poștale perforate comercial* (Norbert Blistyar); *Filatelia juvenilă suceveană e pe*

mâini bune (prof. Gheorghe Dolinski); *Un secol de transport gaze naturale 1914-2014* (ing. Liviu Pintican - Juga); *Monezile de aur bătute de Iuliu Popper împlinesc 125 de ani (II)* - ing. Dan Dimitrescu; *Salonul internațional „TIMBRES PASSION”* (Vasile Doros); Documentar Fram - *Ce tematici se ascund în francaturile mecanice* (prof. Nicolae Ilișiu); Noi emisiuni de mărci poștale; Noi întreguri poștale românești; Știri din țară; Recenzii filatelice. (dnd)

Din nou despre cupon-răspuns internațional (CRI) destinat României (I)

László KÁLLAI

Subiectul *cupon-răspuns internațional* utilizat în România a fost tratat în literatura filatelică românească într-o serie de articole, dar în principal a fost dezvoltat de Gheorghe Tudor¹ și Emanoil Săvoiu². Un răspuns oficial al Biroului internațional UPU de la Berna risipește orice îndoială în legătură cu acest subiect³.

Bazându-ne pe o serie de lucrări din literatura de specialitate⁴⁻⁶, precum și pe materiale existente pe site-uri de licitație, în cele ce urmează vom sistematiza informații ce nu au fost prezentate în lucrările menționate din literatura filatelică românească.

CRI I, 1 octombrie 1907 - model ROMA

CRI I model ROMA 1906 (Fig. 1); valoare nominală 30 bani, format 110x80 mm, de culoare verde și măs-liniu verde; numele țării cu litere înclinate; verso: instrucțiuni în patru limbi cu linii de separație între paragrafe (germană - 4 linii de text, engleză - 3 linii de text, spaniolă - 3 linii de text și italiană - 3 linii de text) - Fig. 2; hârtie crem filigranată, cu reproducerea filigranului tip A - 25 c (Fig. 3) pe întreaga suprafață; machetă: Grasset; gravură: Et. Florian; tipar: V. BENZIGER et Co. AG, Einsiedeln, Elveția.

CRI II, 1908 - model ROMA

CRI II similar cu CRI I, dar pe verso fără linii de separație între paragrafe (Fig. 4).

CRI III, 1911 - model ROMA

CRI III similar cu CRI II, dar pe verso - instrucțiuni în patru limbi (germană - 3 linii de text, engleză - 3 linii de text,

¹ Gheorghe Tudor - *Cupon - răspuns internațional (CRI)*, philatelica.ro, IV, 1(18), ianuarie-februarie 2012, 2-6

² Emanoil Alexandru Săvoiu - *Romanian postal stationery specialized catalog 1870-1927*, AXA 2014, p. 236-238

³ *Le coupon-réponse international a 75 ans*, Union Postale, 5, 1982, 236-238

⁴ Michael Wright - *UPU international reply coupon*, The London Philatelist, oct. 2007, 284-297

⁵ www.stampboards.com

⁶ André Hurrte - *International reply coupon*, web site address <http://archive.today/www.couponreponse.fr>

Fig. 2

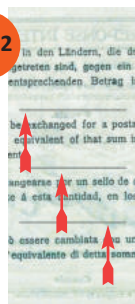

Fig. 1

Fig. 3

Fig. 4

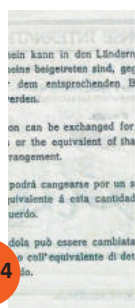

Fig. 5

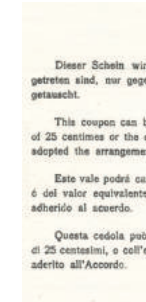
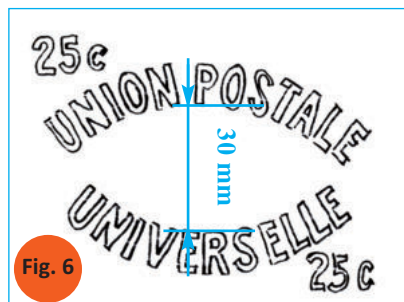

Fig. 6

spaniolă - 3 linii de text și italiană - 3 linii de text) - Fig. 5.

CRI IIIa, 1911 - model ROMA

CRI IIIa similar cu CRI III, dar filigranul este de tip B - 25 c (Fig. 6).

CRI IV, 1 iunie 1915 - model ROMA

CRI IV similar cu CRI III, dar numele țării în litere verticale.

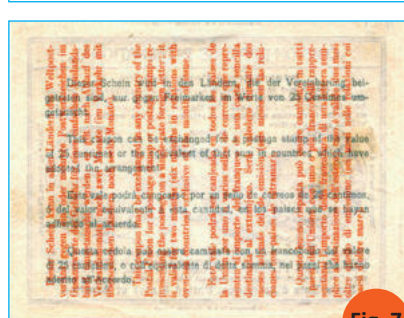

Fig. 7

CRI IVa, 1917 - model ROMA

CRI IVa similar cu CRI IV, dar filigranul este de tip B (Fig. 6).

CRI V, 1920 - model ROMA

CRI V model ROMA 1906, similar cu CRI IV, supratipărit ►►►

vertical pe verso (Fig. 7) urmare a aprobării, cu titlu provizoriu, a Congresului de la Madrid (1920). Instrucţiuni supratipărite vertical cu roşu în patru limbi (germană - 6 linii de text, engleză - 5 linii de text, spaniolă - 6 linii de text şi italiană - 6 linii de text) - Fig. 7; numele ţării în litere verticale.

CRI VI, 1 ianuarie 1922 - model ROMA

CRI VI model ROMA 1906, tipar definitiv urmare a aprobării Congresului de la Madrid (1920), valoare nominală 30 bani. Instrucţiuni în patru limbi fără linii de separaţie între paragrafe (germană - 5 linii de text, engleză - 5 linii de text, spaniolă - 5 linii de text şi italiană - 5 linii de text) - Fig. 8; numele ţării în litere verticale; hârtie crem filigranată, cu reproducerea filigranului tip C - 50 c (Fig. 9) pe întreaga suprafaţă.

CRI VII, 1924 - model ROMA

CRI VII model ROMA 1906, CRI VI supratipărit pe verso urmare a aprobării, cu titlu provizoriu, a Congresului de la Stockholm (1924). Instrucţiuni supratipărite vertical cu roşu în patru limbi (germană - 6 linii de text, engleză - 5 linii de text, spaniolă - 6 linii de text şi italiană - 6 linii de text) - Fig. 10.

CRI VIII, 15 mai 1927 - model ROMA

CRI VIII model ROMA 1906, tipar definitiv (Fig. 11) urmare a aprobării Congresului de la Stockholm (1924), valoare nominală 22 lei 50 bani, format 105x74 mm (A7), fără meridiane în semisfere. Instrucţiuni în patru

Fig. 8

Dieser Schein ist gegen ein oder mehrere Gekläute für einen oder mehrere Monate gültig.
This coupon may be used for a postage stamp or a single letter for a single month of issue.
Este valabil pentru un singur timbru poştal sau o singură scrisoare în luna de emisiune.
Questo buono è valido per un solo francobollo o una lettera in un mese dalla data di emissione.

50c
UNION POSTALE
UNIVERSELLE
50c

Fig. 9

Fig. 10

Dieser Schein kann in allen Ländern des Weltpostvereins gegen ein oder mehrere Postwertzeichen im Gesamtwert der Gekläute für einen solchen Ausnahmefall benutzt werden; er gilt nach Ablauf der Verkaufsdauer noch zwei Monate (im Verkehr mit überseeischen Ländern noch sechs Monate).
This coupon may be exchanged in any country of the Postal Union for a postage stamp or postage stamps representing the postage on a single letter for a single month of issue, or for postage stamps in value of the excess of the month of issue.

Fig. 11

40c
UNION POSTALE
UNIVERSELLE
40c

Fig. 12

limbi fără linii de separaţie între paragrafe (germană - 5 linii de text, engleză - 5 linii de text, spaniolă - 5 linii de text şi italiană - 5 linii de text) - Fig. 8; hârtie crem filigranată, cu reproducerea filigranului tip D - 40 c (Fig. 12) pe întreaga suprafaţă.

Interzonal correspondence between occupied Romania and Moldova, 1917-1918. Periodization and features (II).

following from page 13

censorship offices from Basarabia begin to function).

An interesting subchapter is that of external correspondences from Moldova towards the countries of the Central Powers (Aus-

tro-Hungary, Germany), which could now be made through German post from occupied Romania (see Fig. 20), the period known (reported at the date of sending) being May 28th - July 13th 1918.

Afterwards correspondence from Moldova to these countries

will be not interfered with, direct postal connections being reestablished (around July 1st for Austria, August 29th 1918 for Germany and Hungary⁸).

⁸ Călin Marinescu - cited work, p. 194.

PRIMELE CĂRȚI POȘTALE ILUSTRATE ROMÂNEȘTI (1894-1905) Catalogare. Vol. 2

Romeo ALEXANDRESCU a lansat volumul al 2-lea al lucrării sale **PRIMELE CĂRȚI POȘTALE ILUSTRATE ROMÂNEȘTI (1894-1905)**, luni 27 octombrie 2014, la sediul Asociației Filateliștilor din București, cu prilejul vernisajului în tandem a *Salonului carto-filatelice 2014* și a celei de-a *XX-a Bienale de filatelie polară*. Volumul de față continuă tratarea editurilor care au realizat cărți poștale ilustrate în perioada clasică 1894-1905. Acestea sunt analizate în 8 capitole, între ele Ed. Stengel & Co. Dresden, Ed. Schwarzfeld, Ed. Elias M. Cohen, Ed. Römmel & Jonas Dresden, Ed. J. S. Nürnberg ș.a.; al 9-lea capitol este dedicat Expoziției din anul 1906. Capitolul a 10-lea, cu nouă secțiuni, redă pe tematici cărți poștale ilustrate, preponderent din perioada clasică (1894-1905), dar și din perioade post-clasice (1906-1919 și 1920-1945). Din dorința de a oferi informații cât mai complete, autorul a inclus și în acest volum cărți poștale ilustrate care prin imaginile, mesaje și localizarea lor în timp acestea se constituie într-un veritabil fond al istoriei acestora. În volum (528 pag.) se regăsesc 2.444 ilustrații. Sugestiv este următorul text aflat pe coperta IV: „*Cartea de față este un document util al oricărui cercetător sau simplu iubitor al vechiului București, alcătuită fiind cu pasiunea unui colecționar și spi-*

ritul scormonitor al unui arheolog hotărât să restitue imaginea unui oraș care nu mai există astăzi. Multe dintre aceste cărți poștale (unele rare, reproduse pentru prima dată ca documente vizuale) spun ele însele povestea unei epoci, dar și pe cea a orașului și a locuitorilor lui.” (Andreea Răsuceanu)

Dumitru F. DUMITRU

Probă la emisiunea *Spic de grâu*

ing. Emanoil SĂVOIU, engineer

Probă la emisiunea *Spic de grâu*, în vederea realizării planicității planșei de tipar, se cunoaște numai la valoarea de 10 Bani roșu pe hârtie fără filigran.

Din blocul de șase mărci poștale prezentat (vezi Fig. 1, coperta 1) numai clișeu nr. 2 este plan (Fig. 2). Celelalte clișee sunt mai puțin plane (clișeele nr. 3 și 4 - Fig. 3) sau mai mult plane (clișeele nr. 5 și 6 - Fig. 4).

Fig. 2

Proof for the issue *Wheat ear*

Proof for the issue *Wheat ear*, for making the plane of the printing plate, it is known only for the value of 10 Bani red on paper without watermark.

From the block of six stamps presented (see Fig. 1, cover 1) only the cliché number 2 is straight (Fig. 2). The other clichés are less straight (clichés number 3 and 4 - Fig. 3) or even more straight (clichés number 5 and 6 - Fig. 4).

Fig. 3

Fig. 4

Din corespondența C. M. Moroiu De la correspondance de C. M. Moroiu

Emanoil SĂVOIU

C. M. Moroiu a fost una dintre cele mai fascinante personalități masonice ale sfârșitului de secol XIX și începutului secolului XX.

A deținut cele mai înalte funcții și demnități atât în Marea Lojă Națională a României, al cărui prim Mare maestru a fost din 1881, cât și ca conducător al principalelor rituri de perfecție.

A fost totodată unul dintre cei mai importanți filателиști ai epocii fiind membru fondator și secretar (1891) pentru *Societatea Philatelică Română* (devenită ulterior *Societatea Română de Timbrologie* și apoi *Societatea Filatelică Română*)¹, președinte (1892-1893)², secretar și director de schimb (1894) al *Societății Române de Timbrologie*.

Prezint alăturat trei cărți poștale din corespondența sa:

1. **Cartea poștală nr. PC 23A³** - Fig. 1, expediată din BUCURESCI 28 NOV (18)91 (obliterare DAGUIN) la ST. ETIENNE (sosire 2 DEC 91), prin care se solicita publicarea unor anunțuri de schimb filatelic în revista *Courier des timbres*. Pe verso o ștampilă cu coordonatele expeditorului (Fig. 1a). *Timbrofilul* era organul de presă al *Societății Române de Timbrologie*².

2. **Cartea poștală nr. PC 23A³** - Fig. 2, expediată din BUCURESCI 21 MART (18)93 (obliterare DAGUIN) la ST. ETIENNE, prin care se solicita redacției revistei *Courier*

C. M. Moroiu a été l'une des plus fascinantes personnalités maçonniques de la fin du XIXe siècle et du commencement du XXe.

Il a occupé les plus hautes positions et titres dans la Grande Loge Nationale de Roumanie dont il a été le premier Grand Maître depuis 1881 mais aussi le chef des principaux rites de perfection.

Il a été en même temps l'un des plus importants philatélistes de l'époque, étant membre fondateur et secrétaire (1891) pour la *Société Philatêlique Roumaine* (devenue plus tard la *Société Roumaine de Timbrologie* et puis la *Société Philatêlique Roumaine*)¹, président (1892-1893)², secrétaire et directeur d'échanges philatêliques (1894) de la *Société Roumaine de Timbrologie*.

Je vous présente ci-joint trois cartes postales de sa correspondance:

1. **Carte postale PC 23A³** - Fig. 1, expédiée de BUCURESCI 28 NOV (18)91 (oblitération DAGUIN) à ST. ETIENNE (arrivée le 2 DEC 91), par laquelle on demande la publication d'annonces d'échanges philatêliques dans le magazine *Courrier des timbres*. Sur le verso, le cachet avec les coordonnées de l'expéditeur (Fig. 1a). *Timbrofilul* est l'organe de presse de la *Société Roumaine de Timbrologie*².

2. **Carte postale PC 23A³** - Fig. 2, expédiée de

Fig. 1

Fig. 2

des timbres expédiți prin scrisori recomandate.

3. **Cartea poștală nr. PC 31⁴** - Fig. 3, expediată din BUCURESCI 10 MART (18)94 (obliterare DAGUIN) la GÖSSNITZ (Germania), prin care se solicita trimiterea anumitor piese. Pe verso o ștampilă cu coordonatele expeditorului (Fig. 3a). De observat că solicitarea era cu titlu personal și nu în numele revistei *Timbrofilul*.

Fig. 3

Fig. 3a

BUCURESCI 21 MART (18)93 à ST. ETIENNE par laquelle on demande au Bureau de la rédaction du magazine *Courrier des timbres* des envois par lettres recommandées.

3. **Carte postale PC 31⁴** - Fig. 3, expédiée de BUCURESCI 10 MART (18)94 à GÖSSNITZ (Allemagne) par laquelle on demande l'expédition de certains pièces. Sur le verso, le cachet avec les coordonnées de l'expéditeur (Fig. 3a).

¹ Cristian Andrei Scăianu - *Istoria mișcării filatelice din România*, Ed. Oscar Print, București 2011, p. 53-55

² Ibidem, p. 59

³ Emanoil Alexandru Săvoiu - *Romanian postal stationery specialized catalog*

1870-1927, AXA 2014, p. 49

⁴ Ibidem, p. 57

Dantelură defectuoasă la emisiunea *București II* (1879)

Emanoil SĂVOIU

Articolul de față se referă la dantelura defectuoasă (Fig. 1 ... Fig. 4) al unor tiraje ale emisiunii *București II*. Această dantelură se găsește la primele tiraje ale emisiunii *București II*. Deși ilustrarea articolului se face pe valoarea de 5 Bani verde, concluziile sunt valabile și la celelalte valori.

Dantelura defectuoasă se datorează faptului că centrele perforațiilor nu se distribuie linear (în planul XYZ) - liniile albastre din Fig. 1 și Fig. 2, având variații mici de la acest plan (liniile roșii din Fig. 1 și Fig. 2).

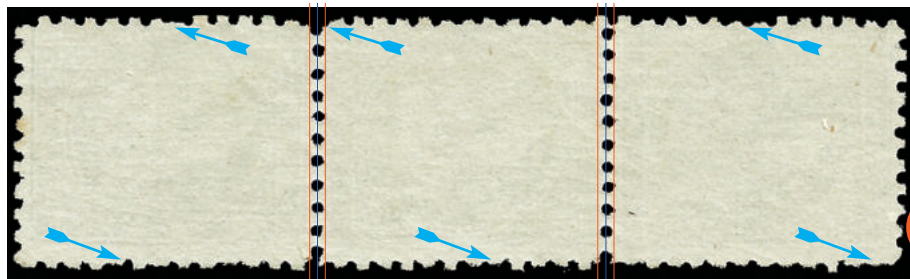

Fig. 1

Aceste variații mici ca și presiunea diferită cu care a fost perforată hârtia, la rupere duce la deficiențele prezentate. A contat de asemenea și unghiul de rupere. Sunt și situații datorate unor tije de perforații lipsă sau montate necorespunzător din punct de vedere al planei-

Fig. 2

nes roșii de la Fig. 1 și Fig. 2).

Ces petites variations et aussi la pression différente avec laquelle le papier a été perforé, entraînent, à la rupture du papier, les défauts mentionnés. Il faut prendre aussi en compte l'angle de rupture. Il y a aussi des cas dus à la manque de quelques tiges de perforations ou à leur mauvaise installation

Fig. 3

tății sau lungimii.

Pieseile din Fig. 3 și Fig. 4 ne indică ca date de circulație 28 JUL (18)79 - dată timpurie, respectiv 7 APR (18)81 - dată târzie.

Fig. 4

en ce qui concerne le plan ou la longueur.

Les pièces de Fig. 3 et Fig. 4 nous indiquent comme dates de circulation 28 JUL (18)79 - date précoce (early date), et 7 APR (18)81 - date tardive (late date).

ROMÂNIA EMISIUNI 2014

ROMANIA 2014 ISSUES

Sursa imaginilor: UPU - WADP Numbering System (WNS) <http://www.wnsstamps.ch/en> și <http://www.stampnews.com>

Ziua mărcii poștale românești - Biserica Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași, 375 de ani

Data punerii în circulație: 15.07.2014.

Dimensiuni: mărcă poștală, 33x48 mm; coliță dantelată, 119x144 mm și 119x184mm (în album filatelic).

Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU.

Prezentare: **coală** de 32 mărci poștale, **minicoală** de 8 mărci poștale și o vinietă; **coliță dantelată**.

Tipărit offset la 4 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia).

Tiraj: 12.792 (valoarea nominală de 14,50 L), 5.850 (coliță dantelată), 325 (coliță dantelată în album filatelic).

FDC în tiraj total de 625 plicuri echipate cu marca poștală a emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z., din care 325 (în album filatelic) au aplicată în clar ștampila P.Z. în folio aur.

Ilustrată maximă: 625 bucăți (o imagine)

Album filatelic în tiraj de 325 exemplare echipat cu coliță dantelată numerotată cu roșu de la 001 la 325, având elementele grafice în folio argint; FDC având aplicată în clar ștampila P.Z. în folio aur și o ilustrată maximă.

Romanian postage stamp day - The church of the „Three Holy Hierarchs” Monastery in Iasi, 375 years

Date of issue: 07/15/2014.

Size: stamp, 33x48 mm; perforated souvenir sheet, 119x144 mm and 119x184 mm (in philatelic album).

Designer: Mihai VĂMĂȘESCU.

Page composition: **sheet** of 32 stamps, **small sheet** of 8 stamps + one label; **perforated souvenir sheets**.

Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper - UK origin. Run printing: 12,792 (14.50 L face value), 5,850 (perforated souvenir sheet), 325 (perforated souvenir sheet in philatelic album).

FDC run printing: 625 envelopes equipped with the stamp of the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark, out of which 325 (in philatelic album) have the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling.

Maxicard: 625 pcs. (one image)

Philatelic album in run printing of 325 pcs., equipped with the perforated souvenir sheet numbered in red from 001 to 325, having graphic elements in silver foiling; FDC of the issue and having the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling and a maxicard.

Universitatea București, 150 de ani

Data punerii în circulație: 16.07.2014.

Dimensiuni: marca poștală, 48x33 mm; coliță dantelată, 143x104 mm.

Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU.

Prezentare: **coală** de 32 mărci poștale, **minicoală** de 8 mărci poștale și 4 viniete (2 modele); **coliță dantelată**.

Tipărit offset la 4 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia). Tiraj: 12.192 (valoarea nominală de 8,10 L), 5.850 (coliță dantelată cu valoarea nominală de 14,50 L).

FDC în tiraj total de 300 plicuri echipate cu marca poștală a emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z.

University of Bucharest, 150 years

Date of issue: 07/16/2014.

Size: stamp, 48x33 mm; perforated souvenir sheet, 143x104 mm.

Designer: Mihai VĂMĂȘESCU.

Page composition: **sheet** of 32 stamps, **small sheet** of 8 stamps + 4 labels (two models); **perforated souvenir sheet**.

Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper - UK origin.

Run printing: 12,192 (8.10 L face value), 5,850 (perforated souvenir sheet with 14.50 L face value).

FDC run printing: 300 envelopes equipped with the stamp of the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark.

► **pe scurt** ► **pe scurt** ► **pe scurt** ► **pe scurt** ► **pe scurt**

Mihai Ceucă (mihaicuk@gmail.com, tel 0743 125 148) ne propune lucrarea *Cărți poștale ilustrate de epocă, cu vederi din Bacău 1899-1939*. Pentru a

obține imaginile scanate în condiții editoriale, cei interesați pot adresa solicitarea autorului, cererea lor fiind onorată fără nici un angajament.

In memoriam, eroii neamului

Data punerii în circulație: 25.07.2014.
Dimensiuni: mărcile poștale, 33x48 mm, 48x33 mm.

Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU.

Prezentare: coală de 32 mărci poștale, minicoală de 6 mărci poștale și trei viniete; minicoală de 6 mărci poștale și trei TABS-uri (valoarea nominală de 3,60 L).

Tipărit offset, la 4 culori pe hârtie cromo-gumată (Anglia).

Tiraj: 71.464 (valoarea nominală de 1 L), 12.264 (valoarea nominală de 3,60 L și 14.50 L).

FDC în tiraj total de 300 plicuri echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z.

Date of issue: 07/25/2014.

Size: stamps, 33x48 mm, 48x33 mm.

Designer: Mihai VĂMĂȘESCU.

Page composition: sheet of 32 stamps, small sheet of 6 stamps + 3 TABS (3.60 L face value).

Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper - UK origin.

Run printing: 71,464 (1 L face value), 12,264 (3.60 L and 14.50 L face value).

FDC run printing: 300 envelopes equipped with the stamps of the issue, numbered and cancelled with the first day postmark.

Romania în patrimoniul cultural imaterial UNESCO

Romania in the UNESCO intangible cultural heritage

Data punerii în circulație: 7.08.2014.
Dimensiuni: mărcile poștale, 72x33 mm; colița dantelată, 124x90 mm.

Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU.

Prezentare: **coală** de 20 mărci poștale și o vinietă poziționată în două variante (stânga sus - model 1 și dreapta jos - model 2), **minicoală** de 6 mărci poștale și 6 viniete, **coliță dantelată**.

Tipărit offset, la 4 culori pe hârtie cromo-gumată (Anglia).

Tiraj: 12.420 (valoarea nominală de 3,10 L), 14.020 (valoarea nominală de 6 L), 10.820 (valoarea nominală de 9,10 L), 4.900 (colița dantelată).

FDC în tiraj total de 300 plăcuți echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z.

Date of issue: 08/07/2014.

Size: stamps, 72x33 mm; perforated souvenir sheet, 124x90 mm.

Designer: Mihai VĂMĂȘESCU.

Page composition: **sheet** of 20 stamps + one label positioned in two variants (top left model 1 and top right model 2), **small sheet** of 6 stamps + 6 labels, **perforated souvenir sheet**.

Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper - UK origin.

Run printing: 12,420 (3.10 L face value), 14,020 (6 L face value), 10,820 (9.10 L face value), 4,900 (perforated souvenir sheet).

FDC run printing: 300 envelopes equipped with the stamps of the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark.

300 de ani de la martiriul Sfinților Brâncovenii

Data punerii în circulație: 16.08.2014.

Dimensiuni: mărcile poștale, 33x48 mm, 48x33 mm; bloc-coliță, 150x171mm (în album filatelic).

Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU.

Prezentare: **coală** de 32 mărci poștale, **minicoală** de 6 mărci poștale; **bloc-coliță** de 3 mărci poștale nedantelate.

Tipărit offset la 5 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia).

Tiraj: 74.210 (valoarea nominală de 2,40 L), 15.010 (valorile nominale de 5 L și 14,50 L), 400 (bloc-coliță).

FDC în tiraj total de 700 plăcuți echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z., din care 400 (în album filatelic) au aplicată în clar ștampila P.Z. în folio aur.

Ilustre maxime: 300 seturi (3 imagini)

Album filatelic în tiraj de 400 exemplare echipat cu blocul-coliță având elemente grafice în folio aur; FDC având aplicată în clar ștampila P.Z. în folio aur. Ambele produse sunt numerotate în negru de la 001 la 400.

Set filatelic omagial în tiraj de 600 exemplare, conținând: un timbru de argint aurit, replică a mărcii poștale cu valoarea nominală de 2,40 L, având dimensiunile de 48x33 mm și 0,7 mm grosime; 5 medalii din argint aurit ce reproduc portretele celor patru fii ai voievodului Brâncoveanu (Constantin, Ștefan, Radu și Matei) și pe cel al sfetnicului său lanache Văcărescu, având dimensiunile de respectiv Ø 14, 16, 18, 20 și 22 mm; carnet conținând seria de mărci poștale nedantelate.

300 years since the martyrdom of Saints Brâncoveanu

Date of issue: 08/16/2014.

Size: stamps, 33x48 mm, 48x33 mm; souvenir sheet, 150x171 mm (in philatelic album).

Designer: Mihai VĂMĂȘESCU.

Page composition: **sheet** of 32 stamps, **small sheet** of 6 stamps; **souvenir sheets** of 3 imperforated stamps.

Printing system: offset, in five colours on chromo-gummed paper - UK origin.

Run printing: 74,210 (2.40 L face value), 15,010 (5 L and 14.50 L face values), 400 (souvenir sheet).

FDC run printing: 700 envelopes equipped with the stamps of the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark, out of which 400 (in philatelic album) have the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling.

Maxicards: 300 sets. (3 images)

Philatelic album in run printing of 400 pcs., equipped with the souvenir sheet, having graphic elements in gold foiling; FDC of the issue having the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling. Both products are numbered in black from 001 to 400.

The philatelic homage set in run printing of 600 pcs., equipped with the golden silver stamp, a replica of the stamp with the face value of 2.40 L, having the sizes 48x33 mm and 0.7 mm thick; 5 golden silver medals reproducing the portraits of Brancoveanu's four sons and that of his counsellor, lanache Văcărescu, and having the dimensions of Ø 14, 16, 18, 20 and 22 mm; booklet with imperforated stamps issue.

TOPICAL TIME, vol. 65, nr. 4 (386), iulie-august 2014, publicație bilunară de filatelie tematică a Asociației Tematicienilor Americani (ATA). Din sumar: *Sailboats in postmarks* (George DeKornfeld), *Notes from NTSS 2014* (Dawn Hamman), *We met in St. Louie* (Robert L. Hanson), *Cinderella corner - The DC-3* (Arthur H. Groten), *The United States Dante commemorative postage stamp of 1965* (Christopher D. Cook), *United in Action* (Jeffrey Hayward), *Publication reviews* (George B. Griffenhagen).

Capodopere de artă universală din patrimoniul românesc

Masterpieces of universal art in the Romanian heritage

Data punerii în circulație:
22.08.2014.

Dimensiuni: mărcile poștale,
33x48 mm, 48x33 mm.

Machetator: Vlad VĂMĂȘESCU.

Prezentare: **coală** de 32 mărci poștale, **minicoală** de 4
mărci poștale cu manșetă ilustrată.

Tipărit offset la 5 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia).

Tiraj: 11.956 serii.

FDC în tiraj total de 300 plcuri echipate cu mărcile poștale
ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z.

Date of issue: 08/22/2014.

Size: stamps, 33x48 mm, 48x33 mm.

Designer: Vlad VĂMĂȘESCU.

Page composition: **sheet** of 32
stamps, **small sheet** of 4 stamps with

illustrated border.

Printing system: offset, in five colours on chromo-
gummed paper UK origin.

Run printing: 11,956 sets.

FDC run printing: 300 envelopes equipped with the stamps of
the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark.

Descoperiți România - Oltenia

Discover Romania - Oltenia

Data punerii în circulație: 29.08.2014.
Dimensiuni: mărcile poștale, 48x33 mm; bloc, 186x174 mm (în album filatelic).

Machetatori: Mihai VĂMĂȘESCU & Stan PELTEACU.

Prezentare: **coală** de 32 mărci poștale, **minicoală** de 5 mărci poștale și o vinietă; **bloc** de 6 mărci poștale.

Tipărit offset la 4 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia).

Tiraj: 11.975 (valorile nominale de 2,40 L și 3 L), 16.475 (valoarea nominală de 3,30 L), 10.375 (valoarea nominală de 4,30 L), 10.575 (valoarea nominală de 4,50 L), 9.575 (valoarea nominală de 14,50 L), 515 (bloc).

FDC în tiraj total de 815 seturi (2 plicuri) echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z., din care 515 (în album filatelic) au aplicată în clar ștampila P.Z. în folio aur.

Album filatelic în tiraj de 515 exemplare echipat cu blocul de șase mărci poștale și setul de plicuri prima zi ale emisiunii având aplicată ștampila P.Z. în clar în folio aur. Ambele produse sunt numerotate în negru de la 001 la 515. În deschiderea albumului este etalată reproducerea unei litografii cu imaginea Mănăstirii Hurezi din secolul al XIX-lea. Reproducerea este realizată printr-un procedeu special.

Date of issue: 08/29/2014.

Size: stamps, 48x33 mm; block, 186x174 mm (in philatelic album).

Designers: Mihai VĂMĂȘESCU & Stan PELTEACU.

Page composition: **sheet** of 32 stamps, **small sheet** of 5 stamps + one label; **block** of 6 stamps.

Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper - UK origin.

Run printing: 11,975 (2.40 L and 3 L face values), 16,475 (3.30 L face value), 10,375 (4.30 L face value), 10,575 (4.50 L face value), 9,575 (14.50 L face value), 515 (block).

FDC run printing: 815 sets (2 envelopes) equipped with the stamp of the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark, out of which 515 (in philatelic album) have the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling.

Philatelic album in run printing of 515 pcs., equipped with the block of six stamps and a set of FDC of the issue having the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling. Both products are numbered in black from 001 to 515. When opening the album, the reproduction of 19th century is shown, illustrating the Hurezi Monastery. The reproduction is made on a special art cardboard.

Fructele și fauna

Data punerii în circulație: 5.09.2014.

Dimensiuni: mărcile poștale, 33x48 mm, 48x33 mm; bloc, 215x135 mm (în album filatelic).

Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU.

Prezentare: **coală** de 32 mărci poștale, **minicoală** de 5 mărci poștale și o vinietă; **minicoală** de 5 mărci poștale (4 mărci poștale dantelate și una nedantelată); **bloc** de 4 mărci poștale.

Tipărit offset la 4 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia).

Tiraj: 19.512 (valoarea nominală de 1,40 L), 18.712 (valoarea nominală de 2 L), 20.312 (valoarea nominală de 8,10 L), 16.312 (valoarea nominală de 14,50 L), 300 (bloc).

Ilustrează maxime: 300 seturi (4 imagini).

FDC în tiraj total de 600 plicuri echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z., din care 300 (în album filatelic) au aplicată ștampila P.Z. în folio aur.

Fruits and fauna

Date of issue: 09/05/2014.

Size: stamps, 33x48 mm, 48x33 mm; block, 215x135 mm (in philatelic album).

Designer: Mihai VĂMĂȘESCU.

Page composition: **sheet** of 32 stamps, **small sheet** of 5 stamps + one label, **small sheet** of 5 stamps (4 perforated stamps and one imperforated stamp), **block** of 4 stamps.

Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper - UK origin.

Run printing: 19,512 (1.40 L face value), 18,712 (2 L face value), 20,312 (8.10 L face value), 16,312 (14.50 L face value), 300 (block).

Maxicards: 300 sets (4 images).

FDC run printing: 600 envelopes equipped with the stamps of the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark, out of which 300 (in philatelic album) have the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling.

TOPICAL TIME, vol. 65, nr. 5 (387), septembrie-octombrie 2014, publicație bilunară de filatelie tematică a Asociației Tematicienilor Americani (ATA). Din sumar: *Topics on postmarks: Nature alone is antique, and the oldest art a mushroom* (George DeKornfeld), *Ten largest castles in the world - UNESCO world heritage sites* (Vincent De Luca),

Youth in topics (MaryAnn Bowman), *My topic: Edward Cahoon* (Dawn Hamman), *Cinderella corner - Typewriters* (Arthur H. Groten), *Tiny trains* (Florence Wright), *Unit in action* (Jeffrey Hayward), *World War I commemoratives* (Barry N. Floyd), *Chapter chatter* (Tonny van Loij), *Foreign thematic exhibits* (Larry E. Davidson).

100 de ani de Olimpism în România

Data punerii în circulație:
12.09.2014.

Dimensiuni: mărcile poștale, 48x33 mm; colița dantelată, 130x140 mm.

Machetator: Vlad VĂMĂȘESCU.

Prezentare: coală de 32 mărci poștale, minicoală de 8 mărci poștale și o vinieta (2 modele), colița dantelată.

Tipărit offset la 4 culori, pe hârtie cromogumată (Anglia), colița dantelată are suplimentar elemente grafice imprimate în folio aur, argint și bronz.

Tiraj: 83.648 (valoarea nominală de 1 L), 3.600 (colița dantelată cu valoarea nominală de 14,50 L).

FDC în tiraj total de 300 plicuri echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z.

100 years of Olympism in Romania

Date of issue: 09/12/2014.

Size: stamps, 48x33 mm, perforated souvenir sheet, 130x140 mm.

Designer: Vlad VĂMĂȘESCU.

Page composition: sheet of 32 stamps, small sheet of 8 stamps + one label (2 models), perforated souvenir sheet.

Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper UK origin, perforated souvenir sheet with additional graphics is imprinted in gold, silver and bronze foiling.

Run printing: 83,648 (1 L face value),

3,600 (perforated souvenir sheet with 14.50 L face value).

FDC run printing: 300 envelopes equipped with the stamps of the issue, numbered and cancelled with the first day postmark.

București, 555 ani de existență

Bucharest, 55 years of existence

Data punerii în circulație: 20.09.2014.
 Dimensiuni: mărcile poștale, 72x33 mm; bloc, 168x143 mm (în album filatelic); coliță dantelată, 150x116 mm.
 Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU & Stan PELTEACU.
 Prezentare: **coală** de 28 mărci poștale, **minicoală** de 5 mărci poștale și 5 viniete; **bloc** de 6 mărci poștale; **coliță dantelată**.

Tipărit offset la 5 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia).
 Tiraj: 11.776 (valorile nominale de 3,30 L, 4,30 L și 4,50 L), 13.176 (valorile nominale de 5 L, 6 L și 9,10 L), 525 (bloc), 5.650 (coliță dantelată).

FDC în tiraj total de 825 seturi (2 plicuri) echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z., din care 525 (în album filatelic) au aplicată în clar ștampila P.Z. în folio aur

Album filatelic în tiraj de 525 exemplare echipat cu blocul de șase mărci poștale numerotat cu roșu și setul de plicuri prima zi ale emisiunii având aplicată ștampila P.Z. în clar în folio aur. Ambele produse sunt numerotate în negru de la 001 la 525.

Date of issue: 09/20/2014.
 Size: stamps, 72x33 mm; block, 168x143 mm (in philatelic album), perforated souvenir sheet, 150x116 mm.
 Designers: Mihai VĂMĂȘESCU & Stan PELTEACU.
 Page composition: **sheet** of 28 stamps, **small sheet** of 5 stamps + 5 labels; **block** of 6 stamps; **perforated souvenir sheet**.

Printing system: offset, in five colours on chromo-gummed paper - UK origin.

Run printing: 11,776 (3.30 L, 4.30 L and 4.50 L face values), 13,176 (5 L, 6 L and 9.10 L face values), 525 (block), 5,650 (perforated souvenir sheet).

FDC run printing: 825 sets (2 envelopes) equipped with the stamp of the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark, out of which 525 (in philatelic album) have the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling.

Philatelic album in run printing of 525 pcs., equipped with the block of six stamps, numbered in red and a set of FDC of the issue having the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling. Both products are numbered in black from 001 to 525.

Turnurile timpului, turnuri cu ceas

Towers of time, clock towers

Data punerii în circulație: 03.10.2014.
 Dimensiuni: mărcile poștale, 33x48 mm.
 Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU.
 Prezentare: **coală** de 32 mărci poștale, **minicoală** de 4 mărci poștale cu manșetă ilustrată.

Tipărit offset la 4 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia).
 Tiraj: 13.024 (valorile nominale de 3 L, 3,60 L și 14,50 L), 12.224 (valorile nominale de 3,10 L și 4,70 L), 11.424 (valoarea nominală de 3,30 L).

FDC în tiraj total de 300 seturi (2 plicuri) echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z.

Date of issue: 10/03/2014.
 Size: stamps, 33x48 mm.
 Designer: Mihai VĂMĂȘESCU.
 Page composition: **sheet** of 32 stamps, **small sheet** of 4 stamps with illustrated border.

Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper UK origin.

Run printing: 13,024 (3 L, 3.60 L and 14.50 L face values), 12,224 (3.10 L and 4.70 L face values), 11,424 (3.30 L face value).

FDC run printing: 300 sets (two envelopes) equipped with the stamps of the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark.

Data punerii în circulație: 10.10.2014.
 Dimensiuni: mărcile poștale, 33x48 mm.
 Machetator: Ludmila LUPU.
 Prezentare: **coală** de 32 mărci poștale, **minicoală** de 5 mărci poștale + o vinietă.
 Tipărit offset la 4 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia).
 Tiraj: 11.020 (valorile nominale de 3,30 L și 8,10 L), 12.620 (valorile nominale de 3,60 L și 7,60 L).
 FDC în tiraj total de 300 plicuri echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z.

Date of issue: 10/10/2014. Size: stamps, 33x48 mm.
 Designer: Ludmila LUPU.
 Page composition: **sheet** of 32 stamps, **small sheet** of 5 stamps + one label.
 Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper UK origin.
 Run printing: 11,020 (3.30 L and 8.10 L face values), 12,620 (3.60 L and 7.60 L face values).
 FDC run printing: 300 envelopes equipped with the stamps of the issue, numbered and cancelled with the *first day* postmark.

Colecția numismatică a Băncii Naționale a României, Tezaure monetare

Data punerii în circulație: 24.10.2014.

Dimensiuni: mărcile poștale, 48x33 mm; bloc, 158x122 mm (în album filatelic).

Machetatori: Mihai VĂMĂȘESCU și Stan PELTEACU.

Prezentare: **coală** de 32 mărci poștale, **minicoală** de 6 mărci poștale + 6 viniete + 2 TABS-uri, **bloc** de 4 mărci poștale + 4 viniete.

Tipărit offset la 4 culori, pe hârtie cromo-gumată (Anglia).
 Tiraj: 12.144 (valorile nominale de 2 L și 14,50 L), 10.544 (valorile nominale de 2,40 L și 8,10 L), 321 (bloc).

FDC în tiraj total de 621 plicuri echipate cu mărcile poștale ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z., din care 321 (în album filatelic) au aplicată în clar ștampila P.Z. în folio aur.

Album filatelic în tiraj de 321 exemplare echipat cu blocul de 4 mărci poștale și FDC.

Numismatic collection of the National Bank of Romania, coin hoards

Date of issue: 10/24/2014.

Size: stamps, 48x33 mm; block, 158x122 mm (in philatelic album).

Designers: Mihai VĂMĂȘESCU și Stan PELTEACU.

Page composition: **sheet** of 32 stamps, **small sheet** of 6 stamps + 6 labels + 2 TABS, **block** of 4 stamps + 4 labels.

Printing system: offset, in four colours on chromo-gummed paper UK origin.

Run printing: 12,144 (2 L and 14.50 L face values), 10,544 (2.40 L and 8.10 L face values), 321 (block).

FDC run printing: 621 envelopes equipped with the stamps of the issue, numbered and cancelled with the first day postmark, out of which 321 (in philatelic album) have the *first day* postmark clearly imprinted in gold foiling.

The philatelic album into run printing of 321 pcs. equipped with the block of 4 stamps of the issue and FDC. Both products are numbered in black from 001 to 321.

150 de ani de la fondarea Universității București

Dan N. DOBRESCU, AIJP

Înființarea Universității din București reprezintă un rezultat, dar în același timp și un instrument al politicii generale de reformare și modernizare a societății românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Prin decretul domnesc nr. 765 al lui Alexandru Ioan Cuza, la 4 / 16 iulie 1864 ia ființă Universitatea din București, cu trei facultăți: drept, filozofie, litere și științe (fizice, matematice și naturale)¹ - Fig. 1. Aceasta succede structurilor de învățământ superior inaugurate de Academia Domnească de la Sf. Sava, creată de Constantin Brâncoveanu în 1694 la îndemnul stolnicului Constantin Cantacuzino. Importanța creării acestui așezământ rezidă în însăși rolul pe care intelectualitatea animată de marile idealuri ale epocii era chemată să-l îndeplinească în cadrul statului român modern².

Rectorul și decanii erau aleși de corpul profesoral. Primul rector a fost Gheorghe Costa-Foru (1821-1876), doctor în drept la Sorbona (Fig. 1), iar ca decani au fost Alexandru Orăscu (1817-1894) - Mi # 2608, #5041 și August Treboniu Laurian (1810-1881) - Mi #4124.

După planurile arhitectului Alexandru Orăscu, începe în 1857 construirea Palatului Academiei din București (azi Universitatea București). Clădirea, care a influențat dezvoltarea ulterioară a arhitecturii neoclase românești, a fost inaugurată oficial la 14 / 26 decembrie 1869¹ (marca poștală din Fig. 1). În forma sa actuală (Mi #838, #2339, #6402) a fost completată în perioada 1912-1926 de arh. Nicolae Ghica-Budești. O parte a clădirii (fațada centrală dinspre statui) a fost bombardată în 1944, fiind refăcută ulterior (după anul 1965).

În 1869 Școala națională de medicină și farmacie a fost transformată în facultate a Universității, prestigioasă instituție care a jucat un rol primordial în forma-

Cuza, eseu 1865, hârtie albă, striații orizontale

Fig. 1

rea școlii românești de medicină, iar în 1884 i s-a adăugat Facultatea de teologie. În paralel cu activitatea didactică, profesorii facultăților au fost inițiatorii unor institute și stații de cercetare științifică, iar din 1898 funcționa în cadrul Universității Seminarul Pedagogic Universal, care avea ca scop formarea corpului profesoral pentru învățământul secundar.

Marea Unire din 1918 a deschis largi perspective dezvoltării societății românești pe multiple planuri, inclusiv în cel al învățământului. În perioada interbelică Universitatea din București și-a diversificat specializările prin înființarea în 1921 a Facultății de medicină veterinară, iar în 1923 a Facultății de farmacie. Se creează noi laboratoare de investigații pentru noi discipline (Mi #2341), prezența cadrelor didactice și a studenților în viața culturală și politică a României se diversifică. Poșta română, în afara celor precizate anterior, a marcat o serie de momente din istoria Universității București, cum ar fi: 125 de ani de la fondare (întregiri poștale IBN 082/89 și IBN 083/89; obliterare ocazională - Fig. 2)³; 150 de ani de la înființare (a se vedea emisiunea de p. 21, ilustratele maxime prezentate pe cop. 2 din numărul precedent și Fig. 3 - machetator dr. Ioan Daniliuc).

Fig. 2

Fig. 3

¹ Ștefan Bălan, Nicolae Șt. Mihăilescu - *Istoria științei și tehnicii în România (date cronologice)*, Ed. Academiei RSR, București 1985, p. 152 și 162

² Ioan-Ioviț Popescu - *125 de ani de la înființarea Universității din București*, Expoziția filatelică interjudețeană „Știința și

tehnica în slujba progresului și păcii”, ediția a V-a (pliant), București 22-27 mai 1989

³ Dan N. Dobrescu - *Contribuții la evocarea unor evenimente / Contributions to the evocation of some events*, AXA 2008, p. 35-36

Top descoperiri românești (XV)

Ștefan Procopiu - magnetonul teoretic

Florin PATAPIE - RAICU

Recunoașterea moștenirii culturale a trecutului, inclusiv a trecutului apropiat, constituie una din preocupările publicației de cultură philatelica.ro, termenul cultură fiind înțeles în sensul său cel mai larg, și anume, acela care cuprinde activitatea creatoare în toate domeniile, inclusiv activitatea în domeniul științelor naturii și în cel al științelor tehnice. În acest demers mi-am asumat sarcina de a scrie un articol despre eminentul savant Ștefan Procopiu, pe care - din păcate - nu l-am avut profesor la cursurile pe care le-am urmat în cadrul Facultății de fizică de la Universitatea *Alexandru Ioan Cuza* din Iași, domnia sa fiind pensionar la vremea studiilor mele. Dar venea din când în când la biroul care îi era păstrat cu sfințenie pe tronsonul de la etajul IV unde se afla Catedra de electricitate, iar unii dintre noi - studenții - ne strecuram prin semi-deschiderea ușii *Amfiteatrului Dragomir Hurmuzescu* (faimosul IV - 13) pentru a-l vedea și apoi reveneam repede pentru a transmite celor rămași în bănci: a venit *Domnul Profesor*.

Ștefan Procopiu (Fig. 1, România Mi #4634) s-a născut la 19 ianuarie 1890 în orașul Bârlad, unde a urmat cursurile școlii primare și ale Liceului „Gheorghe Roșca Codreanu” (promoția 1908). În anul 1912 este licențiat al Facultății de Științe din Iași. Ca student a îndeplinit funcția de preparator în *Laboratorul de electricitate* al Universității *Alexandru Ioan Cuza* din Iași, condus de profesorul Dragomir Hurmuzescu - colaborator al soților Marie și Pierre Curie și primul fizician român care impune spiritul științific în cercetările din domeniul fizicii la noi în țară (Fig. 2, plic întreg poștal Cod 160/98 prin care este comemorat savantul Dragomir Hurmuzescu în seria de *Personalități ale culturii naționale prezente în istoria Radio-difuziunii Române*).

Domaniul preferat al activității științifice întreprinse de Ștefan Procopiu a fost magnetismul. Încă în timpul studenției - la 13 decembrie 1912 - în *Annales scientifiques de l'Université de Jassy* publică lucrarea *Sur les éléments d'énergie* în care - plecând de la teoria lui Paul Langevin (Fig. 3, Franța Mi #831) asupra magnetismului și aplicând teoria cuantelor a lui Max Planck - stabilește o relație între momentul magnetic al electronului și constanta lui Planck; această lucrare științifică ▶▶▶

Top Romanian discoveries (XV)

Ștefan Procopiu - the theoretic magneton

The recognition of the past's cultural heritage, including the recent past, is one of the growing concerns of the cultural publication philatelica.ro, the term culture being understood in its broadest sense, i.e., one that includes creative activity in all fields, including the activity in the natural science field and in that of the technical sciences. For this purpose I took upon me to write an article about the eminent scientist Ștefan Procopiu, which - unfortunately - I have not had as professor at courses that I took at the Faculty of Physics of the University *Alexandru Ioan Cuza* in Iași because he was retired at the time of my studies. But occasionally he came to his office which was enshrined on the 4th floor section at the Electricity Department, and some of us - the students - sneaked through the semi-open door of the *Dragomir Hurmuzescu Amphitheatre* (the famous IV - 13) to see him and then return quickly and tell to still at their desks: *The Professor has arrived*.

Ștefan Procopiu (Fig. 1, Romania Mi #4634) was born on January 19th, 1890 in the city of Bârlad, where he attended the primary school and the „Gheorghe Roșca Codreanu” high school (the class of 1908). In 1912 he graduated the Faculty of Sciences from Iași. As a student he served as a tutor in the *Electricity Laboratory* of *Alexandru Ioan Cuza* University of Iași, led by Professor Dragomir Hurmuzescu - assistant of Marie and Pierre Curie and the first Romanian physicist requiring the scientific spirit in

the research in physics in our country (Fig. 2, postal stationery cover Code 160/98 commemorating the scientist Dragomir Hurmuzescu in the issues of *National culture personalities present in the history of Romanian Radio Broadcasting*).

The preferred field of scientific activities undertaken by Ștefan Procopiu was that of the magnetism. Still a student - on December 13th, 1912 - in *Annales scientifiques*

de l'Université de Jassy he publishes the paper *Sur les éléments d'énergie*, in which - based on the theory of Paul Langevin (Fig. 3, France Mi #831) on magnetism and applying the quantum theory of Max Planck - he establishes a relationship between the magnetic moment of the electron and the Planck's constant; this work suddenly boosts him in the front ▶▶▶

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

îl situează dintr-o dată în rândul întâi al fizicienilor (Fig. 4, 13.12.1982, Iași, Ghișeul poștal al Universității Alexandru Ioan Cuza, ștampilă ocazională dedicată împlinirii a 70 de ani de la descoperirea magnetonului teoretic), iar în luna următoare - la 31 ianuarie 1913 - publică o a doua lucrare în care este vorba despre determinarea momentului magnetic molecular pe baza teoriei cuantelor și a formulei lui Balmer pentru spectrul atomului de hidrogen.

Începutul secolului al XX-lea a fost marcat de apariția celei mai importante idei din fizica modernă. În decembrie 1900, Max Planck (Fig. 5, Berlinul de Vest Mi #99; Suedia Mi #1052) a prezentat prima formă a teoriei cuantelor în care a introdus o mărime fizică reprezentând cea mai mică acțiune din univers - constanta h , care îi poartă numele. Se poate considera că prin aceasta s-a semnat actul de naștere al fizicii cuantice. Ideile noi ale lui Max Planck și Albert Einstein (Israel Mi #132; Fig. 6, Portugalia Mi #2397) au pus bazele unui mod de a gândi complet nou, ale unei noi metode de teoretizare și chiar de experimentare. În acest moment intră în viața științifică tânărul Ștefan Procopiu, care - în lucrarea *Détermination du moment magnétique moléculaire par la théorie des quanta de M. Planck*, publicată în *Buletinul Secției Științifice a Academiei Române*, nr. 1 din 1913 - extinde cuantificarea și asupra momentului magnetic (Fig. 7, carte poștală Cod 020/87 expediată pe adresa autorului de către Rodica Procopiu - soția savantului - la 13.12.1982 de la Oficiul poștal Iași-1, unde a funcționat ștampilă ocazională dedicată împlinirii a 75 de ani de la descoperirea magnetonului teoretic; în imaginea ștampilei - pe lângă formula cuantei de energie și cea a magnetonului teoretic - apare și o reprezentare grafică referitoare la momentul magnetic molecular). La data apariției lucrării menționate, teoria cuantelor se găsea într-un stadiu incipient și era foarte mult controversată; pentru acest motiv, contribuția lui Ștefan Procopiu este remarcabilă prin faptul că vine în sprijinul acestei teorii, în timp ce savantul român devine una dintre personalitățile științei care au avut un aport semnificativ la teoria modernă

Fig. 5

Fig. 6

row of the physicists (Fig. 4, 13.12.1982, Iași, the Postal counter of Alexandru Ioan Cuza University, occasional postmark dedicated to the celebration of 70 years since the discovery of the theoretic magneton), and the next month - on January 31st, 1913 - he publishes a second paper about determining the molecular magnetic moment based on the quantum theory and the Balmer's formula for the spectrum of the hydrogen atom.

Early twentieth century was marked by the emergence of the most important ideas in modern physics. In December 1900, Max Planck (Fig. 5, West Berlin Mi #99; Sweden Mi #1052) presented the first form of the quantum theory where he defined a physical quantity representing the smallest action in the Universe - the h constant, which bears his name. In that moment, the birth of the quantum physics may very well have taken place. The revolutionary ideas of Max Planck and Albert Einstein (Israel Mi #132; Fig. 6, Portugal Mi #2397) started a whole new way of thinking, a new way of theorizing and even experimentation. At that very moment entering the fray of the scientific life, the young Ștefan Procopiu, who - in his paper *Détermination du moment magnétique moléculaire par la théorie des quanta de M. Planck*, published in the *Bulletin of the Scientific Section of the Romanian Academy*, no. 1 from 1913 - also extends the quantification on the magnetic moment (Fig. 7, postcard Code 020/87 mailed to the author's address by Rodica Procopiu - the wife of the scientist - on 13.12.1982 from the Post office Iași-1, where an occasional postmark dedicated to the celebration of 75 years since the discovery of the theoretic magneton was in use; in the postmark's image - besides the energy quantum formula and that of the theoretic magneton - a graphical representation on the molecular magnetic moment can also be seen). At the publishing time of the mentioned work, the quantum theory was in a very controversial early stage; for this

reason, the contribution of Ștefan Procopiu is remarkable in that it supports this theory, while the Romanian scientist becomes one of the science personalities who have contributed significantly to the modern theory of the atom (Fig. 8, occasional postmark of Bucharest, 05/19/88, dedicated to the memory of four Romanian physicists - including Ștefan Procopiu - who have

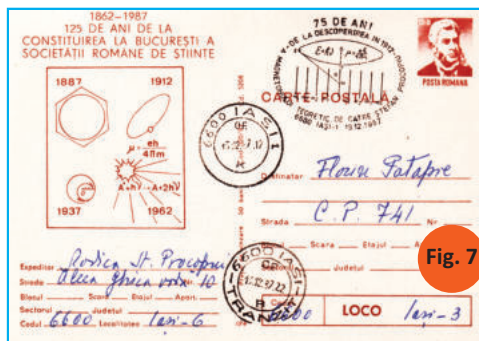

Fig. 7

a atomului (Fig. 8, ștampilă ocazională din București, 19.05.88, dedicată memoriei a patru fizicieni români - printre care și Ștefan Procopiu - care au avut contribuții la *Teoria modernă a atomului*). Formula magnetonului teoretic stabilită de savantul român în anul 1912 a mai fost găsită și de către Albert Einstein în 1913, Chalmers în 1915 și Thorstein Wereide în 1917, pornind însă de la teoria lui Niels Bohr (Fig. 9, Da-

Fig. 8

nemarca Mi #418), teorie care a apărut în anul 1913; din acest motiv - după cum a scris însuși profesorul Procopiu într-o lucrare științifică ^[1] din anul 1954 - magnetonul teoretic poartă numele de așa-zisul *magneton al lui Bohr*. În Standardul de Stat românesc nr. 2848-61 magnetonul este numit **magnetonul Bohr-Procopiu**.

În anul 1913 Ștefan Procopiu îl urmează pe profesorul Dragomir Hurmuzescu la București, unde ocupă un post de asistent universitar la catedra de *Aplicațiile electricității* la Universitatea din București, iar în anul 1919 devine șef de lucrări. În același an i se acordă o bursă de studii în Franța de către Academia Română. În timpul șederii la Paris, Ștefan Procopiu lucrează în *Laboratoire de recherches physiques de la Faculté des sciences de Paris, Sorbonne* și audiază prelegerile unor mari fizicieni ai vremii: Gabriel Jonas Lippmann (Premiul Nobel pentru fizică în 1908; Suedia Mi #627A+627DI+627Dr; Fig. 10, Republica Guinea Mi #3823; Guineea-Bissau Mi #4321), Paul Langevin, Marie Skłodowska-Curie (Premiul Nobel pentru fizică în 1903 și Premiul Nobel pentru chimie în 1911; Polonia Mi #695; Suedia Mi #736C; Fig. 11, Turcia Mi #998; Monaco Mi #874), Jean-Baptiste Perrin (Premiul Nobel pentru fizică în 1926; Fig. 12, Franța Mi #832; Republica Guinea Mi #3825); aceste activități contribuie în mare măsură la formarea personalității sale științifice. În anul 1921 descoperă efectul de depolarizare longitudinală a luminii la trecerea prin medii coloidale și suspensii cristaline - denumit ulterior **fenomenul Procopiu** de către fizicianul Augustin Boutaric și J. Breton. Ștefan Procopiu rămâne la Paris până în anul 1924, când își susține teza de doctorat cu titlul *Sur la biréfringence électrique des suspensions*, elaborată în Laboratoarele de cercetări fizice de la Sorbona sub conducerea marilor fizicieni Gabriel

in a scientific paper ^[1] from 1954 - the theoretic magneton bears the name of so-called *Bohr's magneton*. In the Romanian State Standard no. 2848-61 the magneton is called the **magneton Bohr - Procopiu**.

In 1913 Ștefan Procopiu follows Professor Dragomir Hurmuzescu in Bucharest, where he holds the position of assistant professor in the department of *Electricity Applications* at the University of Bucharest, and in 1919 becomes lecturer. In the same year he is granted a scholarship to study in France by the Romanian Academy. During his stay in Paris, Ștefan Procopiu is working in the *Laboratoire de recherches physiques de la Faculté des sciences de Paris, Sorbonne* and attends several lectures of some of the greatest physicists of the time: Gabriel Jonas Lippmann (Nobel Prize in Physics in 1908, Sweden Mi #627A+627DI+627Dr; Fig. 10, Guinea Republic Mi #3823; Guinea-Bissau Mi #4321), Paul Langevin, Marie Skłodowska-Curie (Nobel Prize in Physics in 1903 and Nobel Prize in Chemistry in 1911, Poland Mi #695; Sweden Mi #736C; Fig. 11, Turkey Mi #998; Monaco Mi #874), Jean-Baptiste Perrin (Nobel Prize in Physics in 1926; Fig. 12, France Mi #832; Guinea Republic Mi #3825); these activities contribute greatly to the formation of his scientific personality. In 1921 he discovers the longitudinal depolarizing effect of light passing through colloidal mediums and crystalline suspensions - later named **Procopiu phenomenon** by the physicists Augustin Boutaric and J. Breton. Ștefan Procopiu remains in Paris until 1924, when he defends his PhD thesis entitled *Sur la biréfringence électrique des suspensions* (On the electric birefringence of suspensions), developed in the Physics Research Laboratories of the Sorbonne under the coordination of the great physicist Gabriel Jonas Lippmann (1845-1921, ▶▶▶▶

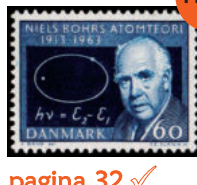

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Fig. 12

Fig. 13

Jonas Lippmann (1845-1921, cel care a fost și conducătorul de doctorat al Mariei Skłodowska-Curie) și Aimé Auguste Cotton (1869-1951). La acel moment Ștefan Procopiu avea publicate 30 de lucrări științifice.

După obținerea titlului de doctor în Științe Fizice la Sorbona (5 martie 1924) revine în țară unde, în ianuarie 1925, devine titularul catedrei de *Gravitație, căldură și electricitate* de la Facultatea de Științe a Universității din Iași, catedră care fusese ocupată până în anul 1912 de către profesorul Dragomir Hurmuzescu.

Din anul 1925 și până la sfârșitul vieții - 22 august 1972 - și-a desfășurat activitatea științifică în cadrul *Laboratorului de electricitate* de la Universitatea din Iași, iar între anii 1951-1972 și în cadrul *Centrului de Fizică Tehnică* al Filialei Iași a Academiei R.S. România.

Începând cu anul 1927, cercetările științifice ale lui Ștefan Procopiu s-au îndreptat și spre domeniul substanțelor feromagnetice, al căror studiu nu l-a întrerupt până la sfârșitul vieții. În anul 1919 Heinrich Georg Barkhausen (Fig. 13, RDG Mi #2603) arată experimental că magnetizarea unei substanțe are caracter discontinuu. Studiile efectuate asupra *efectului Barkhausen* l-au condus pe Ștefan Procopiu să descopere - în anul 1930 - ceea ce dănsul a numit la început *efectul Barkhausen circular*, iar mai târziu - *fenomenul de inducții magnetice alternative*, care este cunoscut de peste 60 de ani în literatura de specialitate sub denumirea de *efectul Procopiu*. Acest efect a fost studiat de Alvin B. Kaufman în scopul obținerii unui nou tip de memorie pentru computere, iar o aplicație tehnică ^[2] în acest sens a fost realizată de fizicianul american Roman Storski.

Pe lângă studierea magnetismului substanțelor, începând cu anul 1931 Ștefan Procopiu a fost preocupat timp de decenii de cercetări legate de magnetismul terestru. În Fig. 14 este reprodus un plic special cu o ștampilă ocazională de la Oficiul poștal Iași-1, din 18.12.1990, dedicată Simpozionului Național de Fizică „Ștefan Procopiu”, organizat cu ocazia comemorării de către UNESCO a centenarului nașterii savantului; în macheta ștampilei am inclus formula magnetonului teoretic și am desenat, simbolic, Pământul cu liniile sale de câmp magnetic și un teodolit magnetic cu care profesorul Procopiu făcea - an de an și în aceiași loc - măsurători ale declinației magnetice și ale componentei orizontale a intensității câmpului magnetic terestru la Iași, descoperind în această zonă existența unei anomalii geomagnetice. La acest Simpozion organizat în Aula Magna Mihai Eminescu a Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași am avut plăcerea să prezint o ▶▶▶

who was also the doctoral coordinator of Marie Skłodowska-Curie) and Aimé Auguste Cotton (1869-1951). At that time Ștefan Procopiu had published 30 scientific papers.

After obtaining his Ph.D. in Physical Sciences at Sorbonne (March 5th, 1924) he returns to the country where, in January 1925 becomes the head of the *Gravity, heat and electricity* department from the Faculty of Science of the Iași University, department which was occupied until 1912 by Professor Dragomir Hurmuzescu.

From 1925 to the end of life - August 22nd, 1972 - he has conducted scientific work in the *Electricity Laboratory* of the Iași University, and between 1951-1972 - also at the *Center for Technical Physics* of the Romanian Academy, Iași Branch.

Since 1927, the scientific research of Ștefan Procopiu was also headed toward the field of ferromagnetic substances, studied relentless until the end of his life. In 1919, Heinrich Georg Barkhausen (Fig. 13, GDR Mi #2603) showed experimentally that the magnetization of a substance is discontinuous. Studies made by Ștefan Procopiu on the *Barkhausen effect* led him to discover - in 1930 - that phenomenon which he called at first the *circular Barkhausen effect*, and later - *the phenomenon of alternative magnetic inductions*, known for over 60 years in the specialized literature as the **Procopiu effect**. This effect was studied by Alvin B. Kaufman in order to achieve a new type of computer memory with a technical application^[2] in this regard later being made by the American physicist Roman Storski.

Besides studying the magnetism of substances, since 1931 Ștefan Procopiu was concerned for decades in researches on the terrestrial magnetism. In the Fig. 14 is reproduced a commemorative envelope bearing a special postmark from the post office Iași-1 of 18.12.1990, dedicated to the National Physics Symposium „Ștefan Procopiu” organized on the occasion of Remembrance by UNESCO of the scientist's centenary of birth; on the postmark's layout I included the theoretic magneton formula and I drew symbolically the Earth with its magnetic field lines and a magnetic theodolite which Professor Procopiu used - every year at the same place - for measurements of magnetic declination and the horizontal component of Earth's magnetic field strength in Iași, discovering in this area there is a geomagnetic anomaly. At this symposium - held in Aula Magna Mihai Eminescu of Alexandru Ioan Cuza University of Iași - I had the pleasure to present a rather unusual communicate around our parts (but very well received by the audience), ▶▶▶

Fig. 14

comunicare mai neobișnuită pe la noi (dar foarte bine primită de către auditoriu), și anume, cu referire la piesele filatelice realizate în acei ani pentru a marca personalitatea științifică a lui Ștefan Procopiu.

Cercetările savantului au cuprins și alte aspecte ale fizicii, cum ar fi fenomenele magneto- și electrooptice, proprietățile termice ale substanțelor și potențialul metal-electrolit. Totodată, a abordat și probleme din alte domenii ale fizicii, cum ar fi spectroscopia, difuzia electroliților, radioactivitatea, proprietățile electrice ale corpurilor solide sau descărcările în gaze.

Activitatea didactică a lui Ștefan Procopiu începe la 15 ianuarie 1925 ca profesor titular la Catedra de *gravitație, căldură și electricitate* de la Universitatea „Al.I.Cuza” din Iași, catedră care a avut diverse denumiri de-a lungul timpului și pe care a condus-o până la 1 octombrie 1962, când iese la pensie.

A fost profesor de fizică și la Facultatea de Electrotehnică din cadrul Institutului Politehnic din Iași, considerând că tehnica este o foarte importantă ramură a științei (Fig. 15, plic întreg poștal repicat, obliterat cu ștampila ocazională de la Oficiul poștal Iași-1, 12.11.1988, dedicată împlinirii a 175 de ani de învățământ tehnic la Iași; săgețile indică partea ilustrată grafic cu momentul magnetic molecular).

Ștefan Procopiu a fost decanul Facultății de Electrotehnică a Institutului Politehnic *Gheorghe Asachi* din Iași de la înființare (decembrie 1937) până la 1 februarie 1941, când devine decan al Facultății de Științe a Universității *Alexandru Ioan Cuza* din Iași.

Cursurile ținute de profesorul Procopiu erau adevărate modele de expunere privind conținutul, forma, calitatea și metoda de predare. Experiențele de laborator erau verificate în prezența sa pentru că experiența trebuia întotdeauna să reflecte în mod exact fenomenul, iar demonstrația trebuia să fie desăvârșită. Pentru a veni în sprijinul studenților săi, profesorul Procopiu a tipărit în două volume cursul *Introducere în electricitate și magnetism*, volumul I, ediția I-a în 1929 și ediția a II-a în 1938, iar volumul II *Electricitate și magnetism* în 1939. În anul 1948 tipărește volumul *Termodinamica*.

În perioada 1925-1963, profesorul Procopiu a condus 13 lucrări de doctorat, care au fost pregătite în Laboratorul de electricitate al Facultății de Fizică, pe teme propuse chiar de el doctoranzilor.

Ștefan Procopiu a fost membru titular al Academiei de Științe din România (1936), membru al Academiei Române (1955), premiat al Academiei Române (1920), *Doctor honoris causa* al Institutului Politehnic din Iași (1 februarie 1967), membru al mai multor societăți științifice române și străine. A fost invitat de

i.e., with reference to philatelic items made in those years to mark the scientific personality of Ștefan Procopiu.

The scientist's research also covered other aspects of physics, such as magneto- and electro-optical phenomena, thermal properties of substances and metal-electrolyte potential. Also he addressed problems in other areas of physics such as spectroscopy, electrolytes diffusion, radioactivity and electrical properties of the solid state or gas discharges.

Ștefan Procopiu educational activities begin on January 15th, 1925 as Professor in the Department of *Gravity, heat and electricity* at the *Alexandru Ioan Cuza* University of Iași, department that held various names over the time, which he leads up until October 1st, 1962, when he retires.

He was Professor of physics at the Faculty of Electrical Engineering at the Polytechnic Institute of Iași, viewing the technical side as a very important branch of science (Fig. 15, printed cachet on a stationery cover, bearing an occasional postmark of the Post Office Iași-1, 12.11.1988, dedicated to the celebration of 175 years of technical education in Iași; the arrows indicate - graphically shown - the molecular magnetic moment).

Ștefan Procopiu was dean of the Faculty of Electrical Engineering of the Polytechnic Institute *Gheorghe Asachi* of Iași from its inception (December 1937) until February 1st, 1941, when he becomes dean of the Science Faculty of *Alexandru Ioan Cuza* University of Iași.

The lectures by Professor Procopiu were true exposure patterns concerning the content, form, quality and method of teaching. The laboratory experiments were checked in the Professor's presence because the experience should always accurately reflect the phenomenon and the demonstration had to be perfect. To assist his students, Professor Procopiu printed in two volumes the course *Introduction to electricity and magnetism*, Volume I, first edition in 1929, the second edition in 1938, and the Volume II - *Electricity and Magnetism* - in 1939. In 1948 the volume *Thermodynamics* is printed.

During 1925-1963, Professor Procopiu led 13 doctoral works, which were prepared in the Electricity Laboratory of the Faculty of Physics on topics suggested by him to PhD candidates.

Ștefan Procopiu was a member of the Academy of Sciences in Romania (1936), member of the Romanian

Academy (1955), awarded the Romanian Academy (1920), *Doctor Honoris Causa* of the Polytechnic Institute of Iași (February 1st, 1967) and a member of several Romanian and foreign scientific societies.

He was invited twice by the Nobel Committee for Physics to nominate - for the next year - the Nobel Laureate. The names of the nominees cannot be

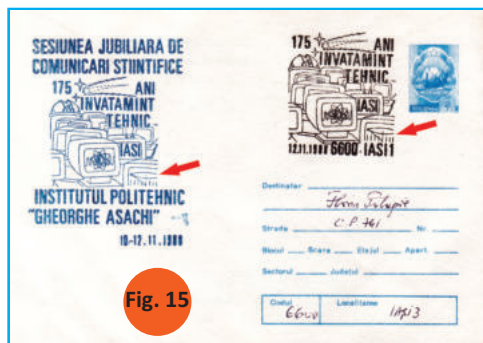

Fig. 15

Fig. 16

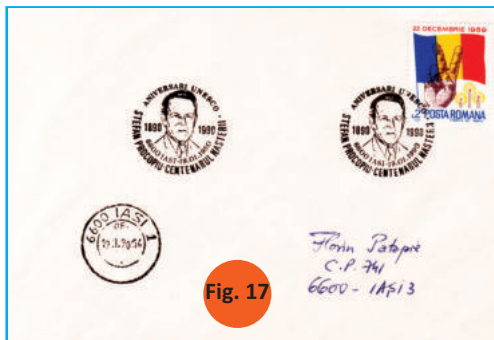

Fig. 17

Fig. 18

Fig. 19

doă ori de către Comitetul Nobel pentru Fizică pentru a nominaliza laureatul Nobel pentru anul următor. Numele nominalizaților nu pot fi dezvăluite decât peste 50 de ani, dar știu de la dna Rodica Procopiu că - spre finele anului 1969 - academicianul Ștefan Procopiu, invitat fiind de către Comitetul Nobel pentru Fizică - l-a nominalizat pe fizicianul francez Louis Eugène Félix Néel (Fig. 16, Grenada Grenadines Mi #2154), căruia i s-a decernat Premiul Nobel pe anul 1970 pentru *lucrările fundamentale și descoperirile privind antiiferomagnetismul și ferimagnetismul, care au condus la importante aplicații în fizica stării solide*.

Centenarul nașterii savantului Ștefan Procopiu a fost inclus pe lista comemorărilor UNESCO din anul 1990, atunci când Poșta Română a emis un timbru postal în onoarea sa, iar filateliștii ieșeni (Fig. 17, 19.01.1990, Iași-1) și cei din orașul natal (Fig. 18, 24.09.1990, Bărlad) i-au dedicat câte o ștampilă ocazională. Încheiem acest expozeu filatelo-științific cu ștampila ocazională de la Iași (Fig. 19, 13.12.1992) dedicată împlinirii a 80 de ani de la descoperirea magnetonului teoretic.

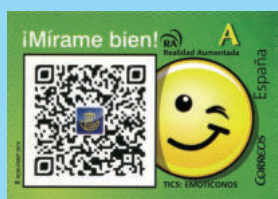
Numele lui Ștefan Procopiu rămâne în istoria fizicii legat de remarcabilele sale descoperiri din domeniul magnetismului, cunoscute pe plan mondial sub denumirile de *magnetonul Bohr-Procopiu* (1912), *fenomenul Procopiu* (1921) și *efectul Procopiu* (1930). La acestea se adaugă și alte valoroase contribuții la progresul fizicii, pe care le-a făcut cunoscute într-un număr de 177 de lucrări științifice publicate în literatura de specialitate din țară și din străinătate.

disclosed for another 50 years, but I know from Mrs. Rodica Procopiu that - at the end of 1969 - the Academician Ștefan Procopiu - invited by the Nobel Committee for Physics - nominated the French physicist Louis Eugène Félix Néel (Fig. 16, Grenada Grenadines Mi #2154), who was awarded the 1970 Nobel Prize for *fundamental work and discoveries concerning antiferromagnetism and ferrimagnetism which have led to important applications in solid state physics*.

The birth Centenary of the scientist Ștefan Procopiu was included in the UNESCO list of commemorations in 1990, when the Romanian Post issued a postage stamp in his honor, and the philatelists of Iași (Fig. 17, 19.1.1990, Iași-1) and those from the Professor's hometown (Fig. 18, 24.9.1990, Bărlad) have dedicated these occasional postmarks to him. We conclude this philatelic-scientific exposé with the occasional postmark of Iași (Fig. 19, 13.12.1992) dedicated to the celebration of 80 years since the theoretic magneton discovery.

The name of Ștefan Procopiu stands rooted in the history of physics, tied to his remarkable discoveries in the field of magnetism, known worldwide under the names the *magneton Bohr-Procopiu* (1912), the *phenomenon Procopiu* (1921) and the *effect Procopiu* (1930). To these are added other valuable contributions in the advancements of physics, which made them well known in a number of 177 scientific papers published through the scientific literature in the country and abroad.

RUNDBRIEF, nr. 2-2014, publicație în limba germană, dedicată automatizărilor poștale, a BPA - BRIEFPOSTAUTOMATION. Din sumar: *Computerfrankierung mit Linear- und 2D-Code in den Niederlanden* (H.A. Wolf), *Daguin-Stempel in Chile* (Dietrich Kopp). De asemenea, ni se semnalează că Poșta spaniolă a pus în circulație la data de 14 martie 2014 emisiunea *IT și telecomunicații* care reproduce un QR-code. (dnd)

Bibliografie / Bibliography:

[1] Ștefan Procopiu, *Determinarea momentului magnetic al electronului din conductibilitatea electrică la frecvențe mari, într-o descărcare prin gaze, sub influența unui câmp magnetic*, Studii și cercetări științifice, Academia R.P.R., Filiala Iași, 3-4 (1954), 99

[2] Florin Patapie - Raicu, *O nouă tematică în filatelie: cibernetica și calculatorul*, Catalogul "Expoziția filatelică Zilele Universității Al. I. Cuza, 26 octombrie - 2 noiembrie 1984", p. 19 - 21.

Între erori și greșeli pe întregurile poștale românești (IX) Povestea plicului întreg poștal Cod 0345/81 dedicat savantului Ștefan Procopiu

Florin PATAPIE - RAICU

Pasionat fiind de filatelia cu tematică științifică și de comemorarea filatelico-poștală a unor mari savanți români, prin toamna anului 1980 m-am adresat președintelui Filialei AFR - Iași cu propunerea (curajoasă pentru mine la acea vreme) de a promova realizarea unui efect poștal dedicat fizicianului Ștefan Procopiu. Desigur, așa fi fost încântat de apariția unei mărci poștale dedicate marelui savant (eveniment care s-a produs abia în anul 1990, la centenarul nașterii sale), dar mi-am dat seama că ar fi un lucru bun chiar și dacă Poșta Română ar emite un întreg poștal. Trecând în revistă principalele descoperiri ale savantului Ștefan Procopiu, pentru celebrarea filatelica (inclusiv realizarea unei ștampile ocazionale) urma să mă opresc la una din următoarele: **magnetonul teoretic** (1912), **fenomenul Procopiu** (1921) și **efectul Procopiu** (1930), renunțând din start la ultima deoarece data momentului aniversar trecuse.

Știind că birocrăția își va spune cuvântul la modul serios, mai ales din cauza celor peste 400 km dintre Iași și București, am preferat să las o marjă de un an și să merg pe ideea aniversării a **60 de ani de la descoperirea, în anul 1921, a fenomenului Procopiu (depolarizarea longitudinală a luminii la trecerea prin soluții coloidale și suspensii cristaline)**.

Treaba nu era simplă, deoarece mi-am dat seama destul de repede că redactarea unui referat la subiect către Poșta Română (pe care o considerăm - vrem, nu vrem - prietena noastră) nu era decât primul pas pe care trebuia să îl fac pe un drum mai lung până la finalizarea acestui demers. Am scris referatul de mână (în acei ani nu oricine putea deține o mașină de scris, care - împreună cu toate caracteristicile tehnice individuale - trebuia înregistrată la Securitate),

am specificat textul comemorativ al viitorului întreg poștal și am transmis referatul către serviciul abilitat al Poștei, apoi urmărind și întrebând mereu care este stadiul lucrării. Răspunsurile venite „din om în om” nu arătau însă nicio evoluție. Insistând, am aflat că noi, solicitanții, eram cei care trebuia să furnizăm imaginea color pe diapozitiv pentru ilustrația întregului poștal. În starea de austeritate impusă a acelor ani nu știam cum și de unde să procurăm materialele fotografice necesare realizării diapozitivului. Între timp, în iarna 1980-1981 reușisem să intru în legătură cu doamna Rodica Procopiu, văduva savantului, căreia îi făcusem o primă vizită la casa din Copou și îi cerusem sprijinul în a ne pune la dispoziție un material ilustrativ adecvat pentru întregul poștal planificat.

Cu ajutorul doamnei Procopiu, care avea prieteni în Capitală, am intrat în posesia unui set color **ORWOchrom** (adică o cutie cu filmul color **ORWO made in GDR** plus substanțele chimice necesare revelării, dezvoltării și fixării imaginilor pe diapozitive), ba chiar și a unui film pentru diapozitive de la studiourile cinematografice **Animafilm**. Am luat apoi legătura cu fotograf oficial al Institutului Politehnic din Iași pentru a ne ajuta în realizarea diapozitivului ce urma să devină suportul fotografic al ilustrației întregului poștal. Fotograful ne-a spus că nu poate să utilizeze materialul de la **Animafilm**, dar s-a oferit să ne rezolve problema în schimbul componentelor din setul **ORWOchrom** (suficient pentru realizarea de imagini la o nuntă) rămase nefolosite după finalizarea lucrării solicitate; aceasta era de mică anvergură, trebuind însă a fi rezolvată la modul profesionist. Iar omul nostru era un bun profesionist, așa că am fost imediat de acord cu cererea sa.

Întro zi însorită a sfârșitului iernii 1980-1981 ne-am dat întâlnire

la casa din Copou, unde ne aștepta doamna Rodica Procopiu. Operațiunea a fost rapidă și eficientă: eu și doamna am adus din casă două portrete ale lui Ștefan Procopiu, unul - de o deosebită frumusețe și valoare stilistică - pictat în stil pointilist de Victor Mihăilescu-Craiu și altul, realizat după o fotografie alb-negru de către elevii pictorului Dan Hatmanu (adevărat, a mai dat și maestrul cu pensula în unele locuri, dar știu de la doamna Procopiu că - în esență - nu era mâna lui Dan Hatmanu; în urmă cu 7 ani văzusem un tablou similar al profesorului Procopiu, alături de portretele celorlalți academicieni ieșeni - executate în același stil fotografic - expuse de jur împrejurul interiorului sălii de ședințe a Academiei R.S.R., filiala Iași - situată atunci în clădirea actualei Universități de Medicină și Farmacie **Gr. T. Popa** - unde cercetătorii de la *Academie* ne întruneam periodic într-un fel de ședințe de lucru). Am pus cele două tablouri pe trotuarul din curte, sprijinite de zidul casei și, exploatând lumina Soarelui, fotograf **a tras** câte 3 expuneri diferite pentru fiecare tablou. Peste câteva zile am intrat în posesia celor 3 plus 3 diapozitive, care au fost trimise la București împreună cu un mesaj în care se specifica în mod clar cine sunt autorii celor două tablouri, lăsând alegerea pentru ilustrarea întregului poștal la latitudinea editorilor de la Fabrica de Timbre.

Plicul întreg poștal cod 0345/81 (**Fig. 1**) dedicat savantului Ștefan Procopiu - ilustrat cu reproducerea după tabloul executat în școala cunoscutului pictor **Dan Hatmanu** (și **NU Ion** - cum scrie în partea de jos a ilustrației) a apărut la sfârșitul anului 1981 și este ultimul plic întreg poștal cu marcă fixă figurativă având valoarea nominală de 55 bani. Deși propusese chiar eu imaginea acestui timbru fix ilustrat cu un electron pe o traiectorie eliptică alături de formula magnetonului teoretic calculată ►►►

Fig. 1

Fig. 2

pentru prima dată de eminentul fizician Ștefan Procopiu, Filiala AFR-Iași a trebuit să plătească suma de 400 de lei (în jur de 15% din salariul meu la acel moment) deoarece un angajat al Fabricii de Timbre trebuia remunerat cu această sumă pentru macheta timbrului fix, iar respectiva persoană a fost d-na machetator Rodica Coteanu.

Acest plic întreg poștal nu s-a vândut abonaților ieșeni, cele 150 de exemplare repartizate magazinului filatelic fiind achiziționate de către Filiala AFR-Iași în scopul utilizării ca suport pentru o planificată ștampilă specială la data de 13 decembrie 1982, când urmau să se aniverseze 70 de ani de la calculul pentru prima dată al **magnetonului teoretic** de către Ștefan Procopiu. Momentul planificat inițial pentru aniversarea **femeninului Procopiu** trecuse înainte ca acest plic întreg poștal să fie pus în circulație.

La momentul primirii la Iași a acestui efect poștal am remarcat două greșeli de machetare: prima - așa după cum am arătat anterior - referitoare la numele greșit - **Ion**

- al unui mare pictor român contemporan, **Dan** Hatmanu, iar a doua - o scurtare a definiției **femeninului Procopiu** (ultimele două din cele cinci rânduri scrise cu roșu în partea de sus a ilustrației), ceea ce a condus la apariția unei bazeconii științifice, precum că depolarizarea longitudinală ar fi a soluțiilor coloidale și a suspensiilor cristaline și nu - cum este corect - a **luminii care trece prin** aceste soluții sau suspensii... Cineva din echipa care a editat acest întreg poștal a considerat textul prea lung și a decis să îl scurteze **după ureche**.

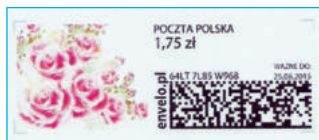
Prima greșală a fost corectată pe cele 150 de exemplare achiziționate de Filiala AFR-Iași prin replicare manuală a numelui **Dan** peste numele tipărit **Ion** cu ajutorul unui poanson din zinc executat la Tipografia Dosoftei din Iași. Pe aceleași 150 de exemplare s-a aplicat ștampilă specială amintită din 13.12.1982, care acoperă parțial textul cu greșala / bazaconia științifică din partea de sus și în același timp mută atenția privitorului de la acest text greșit către imaginea grafică și textul ștampei

referitor la magnetonul teoretic. În imagine (Fig. 2) prezint un plic corectat, expediat de doamna Rodica Procopiu pe adresa mea poștală.

Tirajul acestui plic întreg poștal a fost unul de masă, dar utilizarea sa poștală a implicat completarea francaturii cu 1,45 lei pentru o trimitere simplă în țară și cu 0,95 lei pentru o trimitere *loco* deoarece tarifele poștale au suferit o schimbare în anul 1982 (neexistând mărci poștale sau combinații ușor de realizat la modul exact cu aceste valori de completare, s-au utilizat timbre uzuale cu valorile nominale de 1,50 lei, respectiv de 1 leu sau combinații de timbre uzuale ori comemorative care să conducă la aceste valori). Personal am utilizat acest tip de plic necorectat (cunoscut în două variante de bază, una tipărită în culori palide iar alta în culori mai aprinse - a se vedea Fig. 1) cu diferite ocazii referitoare la personalitatea savantului Ștefan Procopiu, oglindite pe diverse ștampile ocazionale pe care le-am machetat ca un tribut în memoria sa.

► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt

► Publicația **RUNDBRIEF** nr. 3 - 2014 inserează un material despre mărcile poștale realizate pe Internet în Polonia - epost (<http://www.envelo.pl/fees-tamp/app/estamp/estamp.jspx>).

► Revista **EL ECO FILATELICO Y NUMISMATICO**, anul LXX, nr. 1.233 / octombrie 2014, sub semnătura lui Rafael Acuna, dedică două pagini filateliei moderne și directivelor FIP din domeniu.

Marca românească, accesoriu de reclamă

Norbert BLISTYAR

Încă de la începuturile lor mărcile poștale, pe lângă dovada achitării unui serviciu poștal, au fost și simboluri ale puterii statale. În primele decenii portretele unor regi și regine, steme sau simbolistica statală erau imaginile care apăreau în marea lor majoritate pe mărcile poștale și prin aceasta indicau de fapt țara emitentă. La sfârșitul sec. XIX și începutul sec. XX apar primele mărci poștale cu ilustrații tematice și se descoperă astfel o sursă inepuizabilă de reclamă eficientă și puțin costisitoare. Dar uneori marca poștală nu este numai un obiect de reclamă directă aplicat pe scrisori sau cărți poștale, ci în anumite condiții ilustrația ei poate deveni și un accesoriu de reclamă. Asupra acestui aspect oarecum marginal al filateliei, vrem să ne oprim puțin în cele ce urmează.

O perioadă lungă de pace în Europa, expansiunea colonială și o oarecare bunăstare economică au făcut ca în ajunul sec. XX tot mai mulți oameni să se intereseze de țări și popoare străine. Pentru a satisface dorința publicului multe edituri s-au grăbit să tipărească serii de ilustrate cu reproduceri de mărci poștale sau monede caracteristice diferitelor țări. Alături de mărci poștale sau monede pe ilustrate mai apare de obicei și stema țării respective. Ele puteau fi folosite pentru corespondență, dar erau destinate cu preponderență colecționării. Reproducăm aici numai două asemenea ilustrate, una tipărită în relief cu seria „Spic de grâu” și Stema mică (Fig. 1)*, cealaltă cu „Emisiunea jubiliară 1906” și Stema mare (Fig. 2). Ambele sunt tipărite de edituri germane, dar cu inscripția românească pe partea adresei. Asemenea ilustrate nu sunt rarități cartofilie sau filatelice, dar totuși interesante pentru colecționarii români. Mărcile poștale folosite la ilustrare sunt aici de fapt un accesoriu de prezentare și de informare asupra țării, în cazul nostru România, sau Australia de Sud (Fig. 3).

Un alt grup de ilustrate cu un rol asemănător sunt cele din seria care prezintă aspecte din activitatea poștală din diferite țări. Cărțile poștale ilustrate cu acest fel de subiecte românești, fac parte din serii mai mari unde fiecărei țări îi era repartizată câte o ilustrată. Toate ilustratele din serie dedicate țărilor europene prezintă același aranjament cu un poștaş cu bicicletă în stânga și o femeie îmbrăcată într-un veșmânt care se vrea caracteristic pentru țara respectivă în dreapta. Pe fiecare ilustrată mai apare și reproducerea unui timbru din țara respectivă, pe ilustratele dedicate României reproducerea mărcii de 3 Bani din seria „Cifra în patru colțuri” (Fig. 4). Se pare că seria de ilustrate s-a bucurat de succes și s-a vândut bine, căci la editura franceză K. F. Editeurs -

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Paris s-au realizat două ediții. Remarcăm că pentru desenator Romania era o țară unde la porțile Orientului, după cum reiese din îmbrăcămintea femeii și cușma tătarească a personajului din spate. Și steagul românesc este desenat greșit, dar cel puțin marca poștală reproducă în partea stângă jos este apropiată de realitate și culoare.

Subiectul este reluat cu același desen și de o editură italiană care pe partea adresei plasează și un text publicitar. Menționăm doar că aici culoarea timbrului de 3 Bani este albastră și marca apare obliterată. Desenul acestor două ilustrate ar putea corespunde oricărei țări balcanice și doar inscripția și ▶▶▶

* O maximă realizată cu această carte poștală este prezentată în articolul dlui Leon Iancovici - *România prioritară mondială la EFIRO 2008 (partea a III-a)*, philatelica.ro, 1, 3, august 2009, p. 43

Fig. 4

reproducerea mărcii de pe fața ilustratei sunt definitori pentru țară, deci pentru România.

În afara acestor ilustrate litografiate cu dimensiuni de aprox. 90x140 mm, s-au tipărit și cartoane de reclamă pentru diferite produse, cu un desen asemănător dar cu dimensiuni mai mici de aprox. 70x104 mm, având pe spate un text referitor la organizarea poștală a țării respective, în cazul nostru România (Fig. 5a și Fig. 5b). Aceste cartoane ne amintesc îndeaproape de fotografiile care însoțesc azi campionatele mondiale și europene de fotbal, spre bucuria copiilor și necazul părinților. Semn că lumea s-a schimbat prea puțin.

Recent am întâlnit și un alt carton de reclamă sau suvenir, tot de dimensiuni mici de cca. 74x110 mm cu reproducerea mărcii de 50 Bani „Carol cu favoriți” (Fig. 6). Imaginea personajului care ține timbrul în mână nu are nimic comun cu România și este de presupus că și pe alte cartoane același personaj prezintă timbre din alte

Fig. 5

țări. Surprinzător de data aceasta este inscripția din partea superioară a cartonului - „MAYER'S CONFEC-TIONERY / And Ladies Restaurant, / 386 MAIN ST. - BUFFALO, N. Y.” - dovadă că vine din SUA. Și aici reproducerea mărcii este doar indicativă, dar faptul că marca românească și-a găsit astfel locul și peste ocean este desigur interesant pentru colecționarii din România.

În toate aceste exemple marca poștală românească sau mai bine zis reproducerea ei, apare într-o formă neobișnuită pentru un filatelist. Ea a devenit aici un accesoriu de reclamă. Fiecare poate colecționa ce dorește și preluarea unor asemenea piese pentru completarea colecției rămâne la latitudinea fiecăruia în parte. Într-o colecție de studiu bine documentată având ca subiect emisiunile „Carol cu favoriți” sau „Cifra în patru colțuri” asemenea piese își găsesc desigur locul. Și utilizarea lor într-un expонат poate fi benefică dacă sunt însoțite de un text explicativ bine conceput. În ultimii 15-20 de ani regulamentele de jura-zire s-au modificat și totodată a

Fig. 6

apărut o nouă generație de membrii de juriu care privesc altfel expozatele decât precedesorii lor. Folosirea inteligentă a unor materiale considerate până nu demult ca fiind nefilatelice pot fi acum hotărâtoare pentru obținerea unui punctaj mărit. Trebuie doar să folosim cu pricepere aceste noi posibilități și să căutăm piese co-respunzătoare.

► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt

UPU semnalează o nouă emisiune pirat, de această dată emisă în numele Republicii Paraguay. Emisiunea abordează tematica Războiului de Iarnă (cunoscut și ca Războiul Ruso-Finlandez) ce a avut loc în iarna anului 1939. Poșta din Paraguay, a primit sute de solicitări de la filateliști din Finlanda și nu numai pentru a

achiziționa „emisiunea”. Pseudo mărcile au fost oferite de comercianți din Letonia pe portalul ebay cu US\$ 2. Conform unor informații apărute în presa sud americană, autoritățile din Paraguay au intervenit pe lângă conducerea ebay în vederea stopării comercializării emisiunii pirat (kl).

Zonele de conflict - un subiect de istorie poștală (II) - Crimeea

Conflict zones - subject of postal history (II) - Crimea

László KÁLLAI

În acest episod vom urmări aventura unor scrisori tot în zona de conflict izbucnit în primăvara acestui an între Rusia și Ucraina.

Odată cu mesajul transmis de *Ukrposhta* (schimb de mesaje între autor și reprezentanții poștei de la Kiev tratat în episodul anterior) am trimis o solicitare și către conducerea companiei ruse (ФГУП «Почта России»), solicitându-le informații privind preluarea serviciilor poștale în noua entitate administrativă, Republica Crimeea. Din păcate conducerea Poștei Ruse nu a considerat necesar informarea publicului în acest sens.

Prima informare oficială despre suspendarea serviciilor poștale pe teritoriul Crimeei a fost dată publicității de Biroul Internațional al Uniunii Poștale Universale (UPU IB) care prin Mesajul de Urgență nr. 038/2014 din 31.03.2014 a informat membrii săi că serviciile poștale ucrainene în Crimeea au fost suspendate temporar⁹. După ce problemele militare și politice s-au agravat UPU IB a remis Mesajul de Urgență nr. 071/2014 din 28.04.2014 prin care anunță suspendarea serviciilor poștale furnizate de către *Ukrposhta*⁹.

Odată cu această circulară *Ukrposhta* a elaborat o etichetă ce a fost aplicată pe toate trimerile care aveau destinatari pe teritoriile alipite de Rusia cu adrese corespondente codurilor poștale între 95000 și 99999. Eticheta a fost realizată în producție proprie, tipărită pe o imprimantă a Direcției de procesare și transport poștal din Kiev (Дирекция обработки и перевозки почты -DOPP) - Fig. 3. Eticheta este bilingvă (engleză-ucraineană) și poartă numărul de identificare a formularelor UPU - CN 15¹⁰, iar la motivarea returnării trimerii este menționată circulara nr. 71 (UPU IB Circular № 71 of 28.04.2014). Data este trecută cu mâna de către angajații *Ukrposhta*, iar antetul și motivarea sunt „subliniate” cu marker de culoare portocalie. Se cunosc și etichete tipărite pe hârtie colorată (Fig. 3a).

Soarta serviciilor poștale din Crimeea a urmat pașii de mai jos:

1) toate ștampilele din Crimeea au fost ►►►

Fig. 3a

In this episode we will follow the adventure of some letters again in the conflict zone where war broke out in this year's spring between Russia and Ukraine.

Simultaneously with the message sent by *Ukrposhta* (message exchange between the author and the representatives from Kiev post covered in the prior episode) I sent a demand also towards the administrative board of the Russian

company (ФГУП «Почта России»), requesting them information regarding the overtake of postal services in the new administrative entity, the Republic of Crimea. Unfortunately, the administration board of the Russian Post did not consider necessary the information of the public in this respect.

The first official report about the suspension of postal services on Crimea territory was released publicly by the International Bureau of the Universal Postal Union (UPU IB) who through the Urgent Message no. 038/2014 of 03/31/2014 informed its members that the Ukrainian postal services in Crimea were temporarily suspended⁹. After the military and political problems worsened UPU IB resent the Urgent Message no. 071/2014 of 04/28/2014 through which he announced the suspension of postal services provided by the *Ukrposhta*⁹.

Simultaneously with this circular letter, *Ukrposhta* developed a label which was applied on all the correspondences that had recipients in the territories attached by Russia with the addresses related to the postal codes between 95000 and 99999. The label was made by their own production, printed by a printer of the Department for processing and postal transport from Kiev (Дирекция обработки и перевозки почты -DOPP) - Fig. 3. The label is bilingual (English - Ukrainian), bears the identification number of the UPU forms -CN 15¹⁰, and at the explanation for returning the correspondence it is mentioned the circular letter no. 71 (UPU IB Circular № 71 of 04/28/2014). The date is hand-written by the *Ukrposhta* employees, and the heading and explanation are 'underlined' with an orange marker. There are also known labels printed on colored paper (Fig. 3a).

The change of the Crimea postal services followed the next steps:

- 1) All of the Crimea cachets were changed at the beginning of July to the type used by the Russian post^{11,12},
- 2) Postage stamps from Ukraine, which ►►►

⁹ Universal Postal Union - <http://documents.upu.int>

¹⁰ Letter Post Manual, International Bureau of the Universal Postal Union, Berne 2013, pp. 168-169

Fig. 4 - Scrisoare internă recomandată circulată de la Ialta la Simferopol în data de 19.06.2014.
Trimiterea este francată cu o mărcă poștală emise de Ukrposhta și două mărci ale emisiunii rusești declarate de UPU drept ilegale și

Fig. 4

anulată cu ștampilă de prima zi a emisiunii rusești și noul tip de ștampilă de zi al oficiului poștal din localitatea de expediere. Pe scrisoare a fost aplicată eticheta de trimitere recomandată ale Poștei Ruse, folosită începând cu 15 aprilie 2014, deasemenea au fost folosite noile coduri poștale.

the Russian issue and the new type of the ordinary cachet of the post office from the sending location. On the letters there was applied the label for registered letter of the Russian Post, used beginning with April 15th 2014, and also there were used the new postal codes.

schimbate la începutul lunii iulie la tipul celor folosite de Poșta Rusă^{11, 12};

2) timbrele poștale din Ucraina, care au fost cumpărate de public au fost valabile pentru francarea trimiterilor interne până la 1 octombrie 2014 (Fig. 4)^{11, 12};

3) noile coduri poștale au fost introduse de la 1 aprilie 2014^{11, 12};

4) mărcile poștale emise de Poșta Rusă au fost comercializate în oficiile poștale ale Republica Crimeea începând cu 1 aprilie 2014. Tot de la această dată comercializarea mărcilor poștale Ukrposhta aflate în stoc a încetat în teritoriul afectat^{11, 12};

5) etichetele cu coduri de bare ale Poștei Ruse au fost introduse la 15 aprilie 2014 (Fig. 4)^{11, 12};

6) mărcile poștale emise de Poșta Rusă în data de 19 și 20 iunie 2014, conform Circularei 136 remis de UPU IB au fost declarate ilegale (Fig. 5)^{11, 12}. În ciuda deciziei UPU în registrul mărcilor poștale (WADP Numbering System - WNS) celor două mărci le sunt alocate numere (RU060.14, respectiv RU060.15), cu mențiunea¹³: Nu în conformitate cu articolul 8 din Convenția UPU;

7) în perioada de tranziție, după epuizarea etichetelor Ukrposhta cu coduri de bare, oficiile poștale (mai ales în localitățile mai mari) au folosit așa-numite etichete provizorii (Fig. 6)^{11, 12}.

Fig. 5

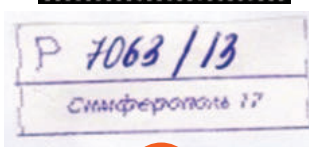

Fig. 6

8 of the UPU Convention;

7) In the transition period, after the depletion of Ukrposhta labels with code bars, postal offices (especially in the bigger cities) used so-called temporary labels (Fig. 6)^{11, 12}.

had been bought by people were available for franking internal correspondences up to October 1st, 2014 (Fig. 4)^{11, 12};

3) The new postal codes were introduced starting with April 1st, 2014^{11, 12};

4) Postage stamps issued by the Russian Post were sold in the Republic of Crimea postal offices starting with April 1st, 2014. Also on this day, commercialization of Ukrposhta postage stamps in stock ceased in the affected territory^{11, 12};

5) Labels with Russian Post code bars were introduced on April 15th, 2014 (Fig. 4)^{11, 12};

6) The postage stamps issued by the Russian Post on June 19th and 20th, 2014, according to the Circular letter 136 submitted by UPU IB were declared illegal (Fig. 5)^{11, 12}. Despite UPU decision, in the postage stamp register (WADP Numbering System - WNS) for the two stamps are allocated the numbers (RU060.14 respectively RU060.15), with the mention¹³: Not in compliance with Article

¹¹ Correspondență cu filatelistul Alexander Sergheiev / Correspondence with the philatelist Alexander Sergheiev

¹² Poșta Rusă / Russian post (ФГУП «Почта России»), Documente / Documents - <http://www.russianpost.ru/rp-com->

[pany/ru/home/plans](http://www.russianpost.ru/rp-com-pany/ru/home/plans)

¹³ WADP Numbering System - WNS - <http://www.wns-stamps.post/en/stamps/RU060.14> și <http://www.wns-stamps.post/en/stamps/RU060.15>

Documentele poștale ale crizei din Crimeea

Postal documents of Crimea crises

UPU Biroul Internațional

Mesaj din Sistemul de Informare de Urgență

Mesaj numărul 038/2014, 28 Martie 2014

Întreprinderea Ucraineană de Stat a Poștelor 'Ukrposhta' (denumit în continuare 'USEP «Ukrposhta»'), operatorul desemnat al Ucrainei, ar fi recunoscătoare pentru informarea tuturor operatorilor desemnați ai țărilor membre UPU ca, din cauza situației actuale din Ucraina și, în special, din peninsula Crimeea, există dificultăți în livrarea oricărui fel de trimiteri poștale destinatarilor care locuiesc în Crimeea și Sevastopol. USEP "Ukrposhta", prin urmare, solicită operatorilor desemnați din țările membre UPU să suspende trimiterea în Ucraina a oricăror produse poștale internaționale adresate regiunii de mai sus (coduri poștale în intervalul 95000-99999).

UPU Biroul Internațional Circulara 136

Ucraina - Declarație privind emisiunile de timbre poștale

Stimate Domn / Doamnă,

Operatorul desemnat al Ucrainei, Întreprindere de Stat a Poștelor Ucrainene Ukrposhta, mi-a cerut să răspândesc următoarea declarație în atenția tuturor țărilor membre ale Uniunii:

„La 19 și 20 iunie 2014, Federația Rusă a pus în circulație două mărci poștale din seria «Rusia. Regiuni. Republica Crimeea» și «Rusia. Regiuni. Orașul cu Statut Federal Sevastopol». În cauză este încălcarea de către Federația Rusă a suveranității teritoriale a Ucrainei, și anume, anexarea unei parti a teritoriului ucrainean, a Republicii Autonome Crimeea.

La 27 martie 2014, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adoptat Rezoluția 68/262 privind suveranitatea, independența politică, unitatea și integritatea teritorială a Ucrainei, în conformitate cu frontierele sale recunoscute internațional. Adunarea Generală a cerut statelor sale membre să nu recunoască nicio schimbare a statutului Republicii Autonome Crimeea și a orașului Sevastopol.”

Prin urmare, emiterea de timbre poștale din seria „Rusia. Regiuni. Republica Crimeea” și „Rusia. Regiuni. Orașul cu Statut Federal Sevastopol”, de către Federația Rusă nu este în conformitate cu dispoziția articolului 8 din Convenția Poștală Universală. Întreprinderea de Stat a Poștelor Ucrainene Ukrposhta ar dori să rețineți că subiectul ales de către Federația Rusă pentru timbre este incompatibil cu dispozițiile menționate mai sus; prin urmare Ukrposhta nu poate recunoaște emisiunile de timbre în cauză.

Al dvs,

Raquel Ferrari

Director responsabil cu dezvoltarea piețelor

Convenția Poștală Universală

Articolul 8

Timbrele poștale

5.4 Să fie lipsite de caracter politic sau de orice subiect de natură ofensivă cu privire la o persoană sau o țară

UPU International Bureau

Emergency Information System Message

Message n° 038/2014, 28 March 2014

Ukrainian State Enterprise of Posts „Ukrposhta” (hereinafter „USEP «Ukrposhta»”), the designated operator of Ukraine, would be grateful for informing all designated operators of UPU member countries that, due to the current situation in Ukraine and in particular on the Crimean peninsula, there are difficulties in delivering all kinds of postal items to addressees residing in the Crimea and Sevastopol.

USEP „Ukrposhta” therefore asks designated operators of UPU member countries to suspend sending to Ukraine any international postal items addressed to the above region (postal codes in the range 95000-99999).

UPU International Bureau Circular 136

Ukraine - Statement concerning postage stamp issues

Dear Sir/Madam,

The designated operator of UKRAINE, Ukrainian State Enterprise of Posts Ukrposhta, has asked me to circulate the following statement for the attention of all member countries of the Union:

„On 19 and 20 June 2014, the Russian Federation put into circulation two postage stamps in the series «Russia. Regions. The Republic of Crimea» and «Russia. Regions. The City with Federal Status Sevastopol».

At issue is the violation by the Russian Federation of the territorial sovereignty of Ukraine, namely, the annexation of a part of Ukrainian territory, the Autonomous Republic of Crimea.

On 27 March 2014, the United Nations General Assembly adopted resolution 68/262 regarding the sovereignty, political independence, unity and territorial integrity of Ukraine in accordance with its internationally recognized borders. The General Assembly called on its member states not to recognize any alterations of the status of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol.”

Therefore, the issuance of postage stamps in the series „Russia. Regions. The Republic of Crimea” and „Russia. Regions. The City with Federal Status Sevastopol” by the Russian Federation does not comply with the provision of article 8 of the Universal Postal Convention. The Ukrainian State Enterprise of Posts Ukrposhta would like to note that the subject chosen by the Russian Federation for the stamps is incompatible with the above-mentioned provisions; hence Ukrposhta cannot recognize the stamp issues in question.

Yours faithfully,

Raquel Ferrari

Acting Director of Markets Development

Universal Postal Convention

Article 8

Postage stamps

5.4 be devoid of political character or of any topic of an offensive nature in respect of a person or a country

Expoziția filatelică trilaterală Sibiu - Bistrița - Botoșani

Ion STANCU

Periplul expozițiilor filatelice găzduite prin rotație de către cele trei asociații a continuat și anul acesta cu ediția a II-a organizată de sufleteștii noștri prieteni sibieni. Desfășurată în perioada 1-10 septembrie 2014 la Sibiu, în Sala Expo a Primăriei municipiului Sibiu, a grupat 18 exponate cu „greutate” filatelică din cele trei județe, care au încântat publicul sibian vizitator.

Vernisajul expoziției a fost momentul oficial în care domnul Nicolae Salade, președintele Asociației Filatelice Sibiu, a prezentat istoricul acestei manifestări și care nu a scăpat ocazia să felicite celelalte două asociații partenere și pe reprezentanții acestora prezenți la acest moment festiv. Sintagma „prieteni adevărați” a fost folosită cu acest prilej de către domnul Nicolae Salade făcând referire la distincții domni Mircea Calu și Coriolan Chiricheș, ce nu fac niciodată pasul înapoi când este vorba de contribuția la ridicarea valorii și îmbunătățirii calității în ansamblu a „Trilateralei”. Am auzit aici multe cuvinte frumoase, dar ce am remarcat surprinzător a fost ambiția celor trei grupări care au hotărât ca în ciuda impedimentelor logistice în organizarea expozițiilor comune, nu vor abandona nici „îngenunchiați” ceea ce cu pasiune au început.

Și la această ediție, ca de altfel și la cele organizate de asociațiile din Bistrița și Botoșani, scopul a fost de a întări dezvoltarea mișcării filatelice prin participarea și implicarea tineretului ca o speranță a continuității.

Juriul în componența: Nicolae Salade, Mircea Calu, Coriolan Chiricheș, a stabilit palmaresul expoziției (a se vedea tabelul de mai jos).

Fiind o expoziție „de suflet”, cum spunea prietenul nostru Nicolae Salade, reprezentanții asociației filatelice sibieni au făcut un gest remarcabil pentru grupurile de exponanți și vizitatori bistrițeni și botoșăneni, organizând astfel o excursie pe traseul Sibiu-Medias-

Fig. 1

Fig. 2

Biertan-Sighișoara și retur. Această surpriză, cum am numit-o noi, a avut un adevărat impact emoțional prin diversitatea obiectivelor culturale și istorice vizitate. Evident că toate momentele au fost imortalizate (Fig. 2), însă frumoasele materiale filatelice (pliant; plic ocazional - Fig. 1, macheta dr. Ioan Daniliuc; diplomă) realizate de către organizatori vor rămâne în timp ca o mărturie a acestor plăcute manifestări.

Palmares expoziție

Medalie	Nume & prenume	Titlu exponat	Clasa	Nr. panouri
Clasa onoare	Salade Nicolae	Păsări din Delta Dunării	maximafilie	5
	Calu Mircea	Fortificații săsești din Transilvania	cartofilie	5
	Chiricheș Coriolan	Măreția munților	maximafilie	5
	Vlaic Alina	Fecioara Maria în pictura veche	maximafilie	5
Vemeil Mare	Dejungan Ioan	Sibiul, burg medieval. Viața economică și socială	cartofilie	5
	Stancu Ion	Trandafirul pe cartea poștală	cartofilie	5
	Iosub Nicolae	Mihai Eminescu și contemporanii săi	maximafilie	5
	Popa Adrian	Sebeșul, o istorie în imagini	cartofilie	5
Vermeil	Reu Ovidiu	Istoria expozițiilor din România în perioada 1891-1948	open	5
	Valea Mihai Lucian	Erori la emisiunile Mihai I	tradițională	5
	Ciotină Gheorghe	Ștampile tarifare de inflație utilizate de Poșta Moldovei în perioada anilor 1992-1993	marcofilie	5
	Tulban Gheorghe	Danteluri asimetrice pe timbre românești	tradițională	5
Argint Mare	Butnariu Bogdan	Centenar Crucea Roșie	tematică	4
	Stancu Cristian	Premiere cosmonautice (tineret)	tematică	3
	Zsoldos Martin	Glorie eternă strămoșilor noștri	tematică	4
	Ababei Mădălina	Istoria Moldovei 1359-1859	tematică	4
	Cornaci Alexia Georgiana	Repere ale literaturii ruse	maximafilie	1
	Cornaci Mihai	Dorohoi în secolul XX	cartofilie	3

Salonul filatelic BUCUREȘTI 2014

Dumitru F. DUMITRU

Ediția a XIV-a anuală a SFB 2014 s-a desfășurat sub deviza BUCUREȘTI 555, în tandem cu Bienniala de filatelie polară a XX-a ediție. Președintele Comitetului de organizare a fost d-l Șerban Drăgușanu, iar co-ordonator general d-l Dumitru F. Dumitru. Pe 30 de fețe de panou au expus domnii: ing. Emil Stanciu (*Realizări AFB - plicuri ocazionale și ilustrate maxime*), col.(r) Alexandru Antonache (*Bucureștiul în maximafilie*), Marin Pițigoi (*București...*), dr. Ioan Daniliuc (*AF București - plicuri și stampile 2012 - 2014*), Șerban Drăgușanu (*Bucureștiul interbelic*), Dumitru F. Dumitru (*București 555 - ieri și azi*), Andrei-Bogdan Stanciu (*1896 - emisiunea a 5-a de banderole pentru*

ziare), Dumitru F. Dumitru (*Stampile pentru ziare, 1895 - 1930*), Alexandru Bartoc (*75 de ani Hotelul ARO*), Sergiu Găbureac (*Vetre de lumină*).

S-au tipărit trei plicuri ocazionale: 555 de ani de atestare documentară (*Fig. 1*), Academia Domnească Sfântul Sava (*Fig. 2*) și stampă cu Bucureștiul în secolul XIX (*Fig. 3*), francate adecvat și obliterate cu stampile ocazionale aprobate de CN Poșta Română (27.10.2014, 30.10.2014 și 31.10.2014, toate aplicându-se în zilele respective la Oficiul poștal București 37). Grafica materialelor (plicuri și stampile) a aparținut dr. Ioan Daniliuc.

Organizatorii și expozanții au primit *Diploma de onoare* a Salonului.

La vernisaj (*Fig. 4*) cei prezenți au fost salutați de președintele AFB - d-l Șerban Drăgușanu și de co-ordonatorul general al Salonului - d-l D.F. Dumitru.

De menționat că în cadrul vernisajului a avut loc și lansarea vol. 2 al lucrării de cartofile a d-lui Romeo Alexandrescu intitulată *Primele cărți poștale românești (1894 - 1905)*. *Catalogare* (528 pag., 2.444 ilustrații, policromie totală) - *Fig. 5*.

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Bienala de filatelie polară

Dumitru F. DUMITRU

Bienala de filatelie polară ediția a XX-a, retrospectivă s-a desfășurat în perioada 27 - 31 octombrie în tandem cu Salonul Carto-Filatelice București 2014. Organizator a fost Gruparea Tematică de Filatelie Polară din cadrul Federației Filatelice Române, cu sprijinul Asociației Filateliștilor din București. Președinte al Comitetului de organizare a fost dl. dr. Marian Vasile, iar Comisar coordonator al Bienalei - dl ing. Anton Mircea Băloiu. Au fost trimise invitații tuturor filateliștilor veterani din țară. Pe 30 fețe de panou au expus domnii: dr. Marian Vasile, ing. Anton Mircea Băloiu, dr. Ion Marinescu, ing. Emil Stanciu, Petru Suci (Turda), Zoltán Móré (Cluj-Napoca), Titus Rogojan, Ionel Grigorescu (Călărași), Dan Dimitrescu (Suedia). S-a realizat un catalog retrospectiv (80 de pag.) al edițiilor I-XX (1976-2014), în redactarea și machetarea subsemnatului (Fig. 1).

S-au tipărit două plicuri ocazionale: *Fridtjof Nansen* - 120 de ani de la expediția navei FRAM spre Polul Nord (Fig. 2) și *Constantin Dumbavă* - 80 de ani de la expediția în Groenlanda (Fig. 3), fran-

cate adecvat și obliterate cu ștampile aprobate de CN Poșta Română (28.10.2014 și 29.10.2014, ambele la Of. București 37).

Expozanții, invitații și organizatorii au primit *Diploma de onoare* a celei de-a XX-a Bienale de filatelie polară. Grafica tuturor materialelor a aparținut dr. Ioan Daniliuc.

La vernisaj au luat cuvântul domnii: Șerban Drăgușanu (președintele AF București), Dumitru F. Dumitru (secretarul AFB), dr. Marian Vasile (președintele Grupării tematice de filatelie polară) - Fig. 4, ing. Anton Mircea Băloiu (coordonatorul Bienalei ed. XX). Panglica tricoloră a vernisajului a fost tăiată de cei doi coordonatori ai manifestărilor comune. Vernisajul a fost urmat de un bogat cocktail.

În data de 30 octombrie a avut loc un *simpozion*, la care participanții au depănat amintiri de la edițiile anterioare. De reținut propunerea dr. Marian Vasile de a se adresa Romfilateliei pentru realizarea unei emisiuni filatelice dedicate exploratorului Constantin Dumbavă.

Fig. 1

Fig. 4

Fig. 2

Fig. 3

► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt

A apărut *Anuarul Asociației Colectoniarilor din Sălaj*, ediția 2014. Printre articolele de profil vă amintim: *Plicuri filatelice dedicate lui Corneliu Coposu*, semnat de Daniel Mureșan, *Carol I cu cometa în barbă. Eroare necatalogată la valoarea de 5 bani Spic de grâu* având ca autori pe Alexan-

dra și Ioan Gherasim, *Poșta Austriacă din Transilvania și emisiunile timbrelor poștale din perioada 1850-1867* realizat de Daniel Lugosi, precum și un articol de excelență al lui Daniel Mureșan având ca titlu: *Statuile lui Fadrusz János în cartofilia sălăjeană* (kl).

Toamnă filatelică ieșeană, ediția a II-a

Florin PATAPIE - RAICU

A doua ediție a proiectului *Toamnă filatelică ieșeană*, finanțat de Consiliul Județean Iași, s-a desfășurat în zilele de 13 - 14 septembrie 2014 în incinta Casei Memoriale „Vasile Pogor” - secție a Muzeului Literaturii Române, manifestarea înscriindu-se în efortul comunitar de obținere a titlului de Capitală Europeană a Culturii în anul 2021 pentru Municipiul Iași.

Exprimată după prima ediție de anul trecut, dorința de permanentizare a acestui proiect dedicat copiilor și tinerilor începe să se materializeze și să aibă tot mai mulți susținători: Asociația pentru Dezvoltare Personală din Iași, Poșta Română, FFR, Societatea Filatelică „Moldova” - Iași, Asociația Filateliștilor Feroviari din România cu sediul în Iași, firma *Chioșcul de cafea* și Centrul de Limbi străine pentru copii și-au adus aportul la reușita acestei acțiuni desfășurate sub sigla *Clasoarele copilăriei*.

În prima zi (Fig. 1), peste 150 de vizitatori au participat la prezentarea unei mărci poștale din prima emisiune de timbre românești - vestita *Cap de bour* - care a fost tipărită la *Atelia Timbrului* din Iași în urmă cu 156 de ani (un timbru cu valoarea nominală de 108 parale, obliterat cu o ștampilă de Jassy, Iași a fost expus în Camera de valori a Casei Memoriale „Vasile Pogor”). Reprezentanta Poștei și coordonatorul principal al manifestării - doamna expert responsabil ing. Laura Gabriela Limbău - a fost moderatorul prezentărilor susținute de către dl. avocat și eminent filatelist Leon Iancovici (sositor de la București cu piesa vedetă *Cap de bour* de 108 parale plus alte două piese din colecția președintelui FFR, dl. Leonard Pașcanu) și de către președintele Societății Filatelice „Moldova” - Iași, dl. cercetător științific, fizician Florin Patapie - Raicu. De la primele ore ale dimineții, *Radio Iași* a anunțat evenimentul, iar televiziunile locale au realizat interviuri și au transmis reportaje pe subiecte de filatelie.

În cortul de 50 m² instalat în curtea Muzeului Literaturii Române a funcționat un ghișeu filatelic-poștal temporar, pendinte de oficiul poștal Iași-1, de unde participanții la *workshop* și-au putut procura timbre și accesorii filatelice și unde a funcționat o ștampilă ocazională în machetarea autorului acestor rânduri. Copiii au învățat cum să-și confecționeze un plic special, pe care să lipească un timbru poștal și pe care să aplice ștampila dedicată comemorării lui Ion Creangă, realizând astfel o piesă filatelic-poștală cu cheltuieli minime (Fig. 2). Pe lângă un plic special la alegere (fie

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

ilustrat cu Danilă Prepeleac - Fig. 3, fie cu Capra cu trei iezi) micuții învățăcei li s-a filateliat au primit cadouri constând în timbre, clasoare, monede de colecție, exemplare ale buletinului informativ al AFFR, mapa și pliantul de prezentare a evenimentului.

Vizitatorilor care au venit cu clasoare din vremea copilăriei li s-a făcut, la cerere, o evaluare a timbrelor redescoperite, care s-au dovedit - în majoritatea lor - a avea doar o prețioasă valoare sentimentală, dar un tânăroasă absolut de facultate a solicitat informații legate de valoarea unui timbru din emisiunea *Principatele Unite*, moștenit de la bunicul său.

Un *Târg al colecționarilor* s-a desfășurat ca o activitate permanentă în cele două zile ale *Toamnei filatelice ieșene*.

CURIERUL FILATELIC, an XXV, nr. 174, iulie-septembrie 2014. Din sumar: *Expoziția filatelică națională cu participare internațională „AEROMFILA 2014”* (Alexandru Dan Bartoc); *Expoziția națională de filatelie și numismatică „Centenarul timbrului fiscal bistrițean”* ...

(prof. Nicolae Salade); *Expoziția filatelică trilaterală Sibiu-Bistrița-Botoșani* (Mircea Calu); *Brâncoveanu domnitor și ctitor* (Lucian Romeo Stoia); *Emisiunea Mihai I ...* (Dinu G. Matei); *Documentar Fram* (prof. Nicolae Ilișiu); *Noi emisiuni de mărci poștale și întreguri poștale românești*; *Știri din țară*; *recenzii filatelice*.

Inaugurarea stației de cale ferată Bistrița-Nord

Bistrița-Nord,

Sub această denumire s-a inaugurat la data de 11 septembrie 2014 noua și modernă Stație de Cale Ferată din Bistrița. Construită din fonduri europene, noua gară este dotată cu mobilier și tehnică de ultimă generație. La festivitatea de inaugurare a participat primul ministru Victor Viorel Ponta, alte personalități din viața politică și administrativă. Filateliștii bistrițeni în colaborare cu conducerea Stației CFR Bistrița au editat un plic și o ilustrată care imortalizează acest nou obiectiv.

Ambele materiale sunt francate cu marca poștală de 1 leu din seria *Ceasul florilor* și obliterate cu o ștampilă ocazională, dedicată acestui eveniment. Machetarea materialelor a fost asigurată de dl dr. Ioan Daniliuc căruia și pe această cale îi adresăm mulțumirile noastre, multă sănătate și putere de muncă.

Mircea CALU

► semnalare ► semnalare

Mircea BEURAN, MD, PhD (Romania)

Profesor de chirurgie

(drmirceabeuran@yahoo.com).

Obliterare: ALEXANDRIA VA, 2013 MAR 5.

Machetă suport și marcă poștală personalizată:

Dorin Cococariu

(<http://s289.photobucket.com/albums/ll201/dorincard>)

Thank you! from Leon Iancovici, Esq.

Care este prețul mărcilor poștale?

Max Peter, pseudonimul unui filatelist de marcă, a devenit în lumea virtuală un nume care definește calitatea în filatelie. Zecile de articole publicate pe blogul personal, semnalările de erori sau varietăți ale mărcilor poștale românești și remarcarea a sute de falsuri ce apar pe portalurile de licitații on-line semnalate de Max Peter fac ca filateliștii cu experiență, dar mai ales tinerii să obțină informații de calitate în timp real. Autorul nostru de această dată a trecut de etapa unor postări pe blog sau în grupurile ce sunt găzduite de site-urile de socializare elaborând o carte. Chiar dacă autorul își definește lucrarea drept o broșură, totuși în cele 78 de pagini cititorul are la dispoziție un volum important de informații utile în ceea ce privește valoarea și prețul mărcilor poștale. Lucrarea *Care este prețul mărcilor poștale? Scurt ghid destinat colecționarilor* tratează subiecte precum: relația Poștă - colecționar, problema tiraj vs. raritate vs. grad de preferință. De asemenea, lucrarea filatelică abordează ecuațiile *raritatea relativă* și *cotele cataloagelor*, vânzare la licitație sau magazin virtual ori cote sau coeficienți.

Lucrarea este accesibilă gratuit pe blogul personal al autorului (<http://romanianstampnews.blogspot.ro>).

László KÁLLAI

In memoriam

ing. Aurel DIACONU (1942-2014)

La 24 septembrie 2014 a plecat dintre noi Relu, figură marcantă a filateliei ploieștene, după o scurtă suferință fizică și o lungă suferință psihică fiind prin pierderea soției și a ginerului său.

Aceste pierderi au marcat profund existența sa pe Pământ, dovadă fiind și faptul că a dorit să fie cât mai repede alături de ei.

Relu a fost președintele Clubului filatelic municipal Ploiești peste 20 de ani, și în calitate de aceasta s-a preocupat să mențină flacăra filateliei în orașul său prin organizarea de expoziții și alte manifestări în legătură cu evenimentele urbei.

Prin decesul lui Relu filatelia românească pierde un membru valoros, dar și un mare om.

„Munca” a fost deviza lui în viață, dovadă fiind faptul că și la vârsta de 72 de ani lucra la IPIF Ploiești, în calitate de experimentat inginer constructor.

Împreună cu soția sa Nicoleta au crescut și educat frumos cei doi copii ai săi: Mihaela și Cristian.

Păcat că firul vieții lui Relu și al Nicoletei s-a rupt prea devreme deși mai aveau multe de spus și de realizat. O familie omenoasă, dispusă să-ți sară în ajutor ori de câte ori era nevoie. Totdeauna erai primit cu dra-

goste în casa lor.

Pentru mine, Ploieștul era o oază de refugiu și de relaxare câteva ore, iar casa lor un loc cu multă încălzire pozitivă.

A avut preocupări în filatelia tematică și astrofilatelie, expozatele sale: *O partidă de vânătoare*, *Premiere cosmice* și *Cometa Halley* (un panou) bucurându-se de-alungul timpului de apreciere a juriilor și a vizitatorilor. Autor a numeroase articole publicate în reviste de specialitate inclusiv în revista

[philatelica.ro](http://www.philatelica.ro), a publicat lucrarea *Programe cosmice în filatelia românească*, Ed. IMPRIMEX, Ploiești 1998, 173 pag.

În plină maturitate filatelică, preocupat de îmbunătățirea expozatelor, de publicarea de noi articole, firul vieții lui Aurel s-a rupt brusc și prea devreme.

Probabil că acum este împreună cu Nicoleta, Florin și mama acestuia.

Dormi în pace Relu și dacă este adevărat, bucură-te de reîntregirea familiei, acolo sus unde nu există răutate și tristețe, decât lumină și multă liniște.

Dumnezeu să te aibă în paza Lui!

Aurora DOBRESCU

Filateliiștii bistrițeni sunt alături de familia îndurerată pentru greaua pierdere a celui care a fost

și prietenul nostru DIACONU AUREL. Odihnește-te în pace!

Mircea CALU

► Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor aparține autorilor.

► Responsabilitatea pentru conținutul anunțurilor (schimb, vând, cumpăr) revine exclusiv celor care au solicitat apariția

acestora.

► Reproducerea parțială sau integrală a materialelor din revistă este permisă numai cu acordul scris al editorului.

► Manuscrisele spre publicare se transmit editorului: computerstamps@yahoo.ro

► schimb filatelic ►
cumpărare ► vânzare
► philatelic exchange
► buy ► sell ►

► Cumpăr Albania serii complete și depariaate, numai obliterare, conform manolistei. Oferte serioase. Tel. 0746 073 781.

► Ofer mărci poștale din Israel la schimb cu mărci poștale românești. Adrian Gratz, POB 4005 Haifa, Israel, newstamps2012@gmail.com

► Caut literatură referitoare la emisiunea Ziariști-1920-Újságírók. Mă interesează articole din presa vremii, precum și materiale legate de Congresul Ziariștilor din Transilvania și Banat, respectiv Ottó Ámon.

Contact: office@stampland.net

► Doresc schimb de mărci poștale, ilustrate. Amariei Ticușor, Alea Teilor nr. 17, Bicz, jud. Neamț.

Publicitate. Machete și negociere tarife
Advertising. Up-making and
publicity price list

László KÁLLAI

e-mail: office@stampland.net

► Minimum charge €4.00. Six times for the price of five. Twelve times for the price of nine. Send text to László KÁLLAI, office@stampland.net and payment to Coriolan CHIRICHEȘ, e-mail: coriolan2006@yahoo.com

► Taxa de mică publicitate (schimb filatelic, vânzare / cumpărare) este de 0,20 € pentru fiecare cuvânt, dar nu mai puțin de 4,00 € - 20 de cuvinte. Pentru 6 apariții se plătesc 5 apariții, iar pentru 12 apariții se plătesc 9 apariții. Textul se trimite d-lui László KÁLLAI (office@stampland.net), iar contravaloarea anunțurilor de mică publicitate se achită d-lui Coriolan CHIRICHEȘ (coriolan2006@yahoo.com).

philatelica.ro este o marcă înregistrată sub nr. 101604

Tipărit la
ISSN 2065-6009

Director: Coriolan CHIRICHEȘ

Cap limpede: Coriolan CHIRICHEȘ

Redactor: Dumitru F. DUMITRU

Traduceri: Gilda ROȘCA, Florin PATAPIE-RAICU

Abonamente: coriolan2006@yahoo.com

Format electronic: <http://www.philatelica.ro/revista.html>

Crucea Eroilor - Munții Bucegi

Crucea Eroilor.

Realizare:

Grupa de maximafilie a AFB.

C.p.i. - Foto Costel Bușteni.

Obliterare: Marșul comemorativ, 22.08.2014 105500 BUȘTENI.

Machetă stampilă:

dr. Ioan Daniliuc

Statuia lui Constantin Brâncoveanu - București, sculptor Oscar Han.

Realizare:

Grupa de maximafilie a AFB.

C.p.i. - Editura FULL COLOR

București.

Obliterare ocazională: Statuia lui Constantin Brâncoveanu 75 de ani de la inaugurare, 21.08.2014 014950 BUCUREȘTI 13.

Machetă stampilă:

dr. Ioan Daniliuc

Constantin Brâncoveanu.

Realizare: AF Brașov, Cercul

filatelic „Cetatea” Făgăraș.

C.p.i. - Editura FULL COLOR

București.

Obliterare ocazională: Sfinții martiri Brâncoveni Comemorare

300 de ani, 17.09.2014

505200 FĂGĂRAȘ 1.

Machetă stampilă:

dr. Ioan Daniliuc

Sfinții martiri Brâncoveni - icoană de altar.

Realizare: Grupa de maximafilie a AFB.

C.p.i. - Editura AXA Botoșani.

Obliterare: ștampila Prima zi a emisiunii 300 de ani de la martiriul Sfinților Brâncovenii, 16.08.2014, BUCUREȘTI.

Biserica Sf. Gheorghe Nou - gravură de A. Raffet.

Realizare: Grupa de maximafilie a AFB.

C.p.i. - Editura FULL COLOR București.

Obliterare: ștampila Prima zi a emisiunii 300 de ani de la martiriul Sfinților Brâncovenii, 16.08.2014, BUCUREȘTI.

„Romanian postal stationery. Specialized catalog - 1870-1927” -

O biblie a întregurilor poștale românești

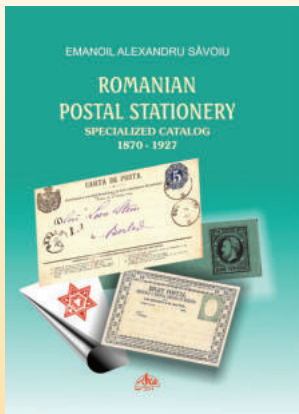
Lucrarea d-lui Emanoil Alexandru Săvoiu* este unică, reprezentând ani de colecționare, de sistematizare, de mult studiu. Lucrarea împărțită în 16 capitole ne dezvăluie munca autorului unde marca fixă este în centrul abordării subiectului, unde toate elementele sunt analizate minuțios (măsurate în milimetri!), dar și textele (ca formă sau caractere) cu semnele diacritice specifice limbii română sau franceză (limbă uzuală la UPU). Dar nu numai atât, autorul menționează tipul suportului (carton, hârtie), grosimea acestora, și culorile, imprimarea, toate cu mare grijă precum și fontele literelor utilizate la imprimarea întregurilor poștale. Poziționarea în coală, gama dantelurilor, dimensiunile, varietățile, toate te transpun în lumea ... filateliei de calitate.

O parte interesantă a lucrării o reprezintă carnetele de cărți poștale sau cărțile poștale închise care sunt bine descrise,

Un capitol dezvoltat (III) îl prezintă benzile de ziare (și reviste) cu efigia lui Carol la stânga sau dreapta, sau alte motive de marcă fixă cât și supratiparurile, poziționarea lor în coală, culoarea și dimensiunea hârtiei, multe și interesante varietăți.

În capitolele *Mandate, Bun pentru ... , BUN Telegramme, Buletin de expediție ș.a.*, varietatea lor este plină de tipuri și culori.

Cărțile poștale militare este un

capitol (IX) *greu* în studiile de întreguri poștale românești. Acestea sunt exemplificate și comparate cu piese circulante, în felul acesta adâncindu-se studiile în acest domeniu mult neglijat din filatelia românească.

Întregurile poștale românești de peste mări (Constantinopol - supratipar 20 PARAS 20) mi se par sărac prezentate.

Capitolul XII al cărților poștale germane în România (1917-1918) este bine detaliat și plin cu piese circulante, ilustrând transportul poștal din acele vremuri.

Cărțile poștale românești peste hotare cu supratipar ne arată o serie de piese mai puțin cercetate. Întrebarea ar fi: există falsuri C.M.T. la cărțile poștale?

Un domeniu mai puțin colecționat sunt cupoanele de răspuns internațional (CRI). Autorul prezintă pentru acestea filigranele, fapt ce este foarte lăudabil. Petre Murea** scrie despre acest CRI, dar nu prezintă nici un fel de filigran.

Penultimul capitol (XVI) ne îmbogățește cunoștințele filatelice cu piese circulante. Sunt de relevat câteva:

- cartea poștală supratipărită la Constantinopol (POA-C1, p. 242) și circulantă în aprilie 1896 pe ruta Constantinopol - Constanța - București;

- ziarul ROMANIA francat cu banda de ziare W8 și obliterat CRA-IOVA 29 MAI 1907 (p. 244);

- cartea poștală cu marcă fixă 5 BANI verde (PC 28) francată adițional pentru destinație internațională cu banda de ziare W5 și obliterată la plecare cu ștampila Daguin BUCUREȘTI 27 JUL (18)96 (p. 247).

În ultimul capitol (XVII) cititorul este informat cu compunerea spațiului românesc de la Principatele române până la România întregită și cea de azi.

O bogată bibliografie îi informează pe filateliștii studioși care au fost sursele autorului în afară de propria colecție.

Felicităm autorul (manu_rod2307@yahoo.com) și echipa sa de colaboratori și-l așteptăm să continue demersul său care să acopere perioada de după anul 1927.

* Emanoil Alexandru Săvoiu, *Romanian postal stationery - Specialized catalog - 1870-1927*, AXA Botoșani, 2014, 256 pag., format A4, full color

** Petre Murea, *Istoricul timbrelor poștale românești, 1858-1938, Valoarea și importanța lor culturală și filatelică*, Timișoara, 1938

„Noi vă felicităm
pentru această premieră mondială!”

De la stânga la dreapta domnii:

Wolfgang Schubert, Günter Steiger,
Dipl. în chimie Dr. Hans - Bernhard Rhein,
Michael Bauer,
Hans - Albert Bremer, Robert Dickmann,
Clubul filatelic Hannover (BCH)